3 7de jaargang nr. 3 jul-aug-sep 2009

Meander

natuurpunt

Natuur rondom Leie, Schelde en Zwalm

3 Beste Natuurvrienden
4 Over Distelvlinders en andere trekvlinders
6 De Roek in onze regio: een succesverhaal
9 Belval 2007-2009
10 De Mediawatcher
11 Vondst van Mansoor in het Burreken
12 Afscheid van Daniël Packet
14 Latijn en Grieks
15 Brandplekpaddenstoelen
16 Opening van het reservaat Paddenbroek
17 Dagboek van een groenling
Kalender, uitneembaar katern
20 Landbouwbeleid?
21 Cursus Natuurfotografie: een terugblik
22 Bijzondere vogelwaarnemingen maart-mei
24 Biodiversiteit = uitverkocht?
25 Vurige Hazelwormen of zoiets
26 Nieuws van de Zoogdierenwerkgroep
27 Uilen en kiekendieven
27 Muurhagedis in Deinze
28 Cursus 'Vogels kijken': een voltreffer
28 Eksterverhaaltje
29 Reunie WJ; 'Home' en 'Waarnemingen.be'
30 Sterrennacht en Boekbesprekingen
32 Gewone kookaburra, 'ongewenste gast'
35 We delen in de rouw van

INHOUD

COLOFON

natuurpunt

is een brede beweging waarin duizenden geëngageerde vrijwilligers, in afdelingen en werkgroepen, elk hun verantwoordelijkheid opnemen voor het behoud van de natuur in Vlaanderen. De vereniging wil het beleid en het behoud, de educatie en de studie van de natuur mede vorm geven.
Tel: 015/29.72.20
www.natuurpunt.be

Lidmaatschap
Je wordt lid door 20 euro te storten op rekening 230-0044233-21 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, of op rekening 390-0621301-71 van Arsène en Yvette Benoot, Gampelaeredreef 67 te 9800 Deinze, tel. 09/386.38.95; arsene.benoot@skynet.be.
Zij verzorgen de **ledenadministratie** van alle afdelingen (zie verder) van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* behalve van zwalm.vallei.
Ledenadministratie zwalm.vallei: Bart Magherman, Leonce Roelsstraat 5, 9620 Zottegem, tel. 09/360.09.99, b.magherman@skynet.be.

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
http://vlaamseardennenplus.be

Contactpersonen
Regio: Vlaamse Ardennen *plus*
•Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
•Peter Breyne 09/384.73.08
peter.breyne@inbo.be
•**Website en Flits**
dominiek.decleyre@gmail.com
Afdelingen
•*Oudenaarde*
Jean De Lafonteyne 0495/63.25.91
jean.de.lafonteyne@pandora.be
•*Ronse*
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreaux.philippe@skynet.be
•*Schelde-Leie*
Geert De Sutter
de.sutter.geert@telenet.be
•*Scheldevallei*
Peter Breyne
peter.breyne@inbo.be
•*Vlaamse Ardennen*
Norbert Desmet 0494/65.33.91
desmetnorbert@hotmail.com
•*Groot Zingem*
Eddy Van Den Abeele 09/384.43.54
ed.vandenabeele@skynet.be
•*zwalm.vallei*
Vincent Decroock
vincent.decroock@belgacom.net
Kernen
•*Rondom Burreken*
Filip Hebbrecht 055/49.55.63
filip.hebbrecht@pandora.be
•*Werkgroep Bos t'Ename*
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
Werkgroepen
•*Invertebraten (Lampyris)*
Anne Fobert 055/21.01.37
anne.fobert@pandora.be
•*Paddenstoelen*
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@scarlet.be
•*Planten*
Karel De Waele 09/386.45.60
karel.de.waele@skynet.be
•*Vogels*
Paul Vandenbulcke 055/49.60.12
paul@vwg-vlaamseardennenplus.be
•*Zoogdieren*
Paul Van Daele 055/23.92.10
saripaul@skynet.be
Limoniet (natuurstudietijdschrift)
•Geert De Knijf 055/42.16.45
geert.deknijf@inbo.be
Reservaten met projectnummer
Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf 30 euro en stort je op rek. nr. 293-0212075-88 van Natuurpunt met vermelding van het projectnummer:
•Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699
•*Bois Joly* 6625
Patrick Alexander
patrick.alexander@scarlet.be
•*Bos t'Ename-Volkegembos* 6121
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
•*Bovenlopen Zwalm* 6142
Heidi Demolder 055/42.16.45
heidi.demolder@inbo.be
•*Burreken* 6602
Dirk Van Den Berghe
dirkvandenberghe.z@skynet.be
•*Dikkelvenne*
Jacques Vanheuverswyn 09/324.09.42
jacques.vanheuverswyn@pandora.be
•*Feelbos-Kalkoven* 6185
Lucien Vanden Daele 055/38.70.54
•*Grootmeers* 6650
André Vandecapelle 0498/45.93.42
andre.vandecapelle@skynet.be
•*Heurnemeersen* 6063
Gerard Mornie
gerard.mornie@pandora.be
•*Kordaelbos* 6605
Lieven Kinds 09/383.71.39
lieven.kinds@scarlet.be
•*Langemeersen* 6076
Alexander Van Braeckel 0473/854562
alexander.tine@telenet.be
•*Leiemeersen van Astene en Bachte 6109*
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
•*Maarkebeekvallei* 6670
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
•*Middenloop Zwalm* 6160
Ward Verhaeghe 0476/60.02.15
wardverhaeghe@yahoo.com
•*Munkbosbeekvallei* 6151
Laurent Flostroy 0498/67.71.09
laurent.flostroy@pandora.be
•*Nukerkebos-Bosheide* 6641
Guy Cammaert
karien.maes@pandora.be
•*Paddenbroek*
Thijs Lietaer 0473/58.17.14
thijs.lietaer@telenet.be
•*Parkbos-Uilenbroek* 6136
Herman Haustraete 09/360.72.11
herman_haustraete@hotmail.com
•*Perlinkbeekvallei* 6204
Gert Govaerts 09/30024.50.51
gert.govaerts@telenet.be
•*Pyreneeën-Tombele* 6667
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreaux.philippe@skynet.be
•*Rooigembeekvallei* 6669
Gunther Groenez 0486/16.74.30
gunther.groenez@pandora.be
•*Vuilbroek* 6126
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@scarlet.be
•*Wijmier* 6141
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
•*Zeverenbeekvallei* 6082
Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik@scarlet.be

Meander
is het driemaandelijks regionale tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen *plus*. Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van 7,5 euro aan onze ledenadministratie.
Redactie
•Jo Buysse 09/385.52.89
jozef.buysse@scarlet.be
•Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
•Norbert Desmet 0494/65.33.91
desmetnorbert@hotmail.com
•Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik@scarlet.be
•Philip Vergeylen 09/361.26.80
philip.vergeylen@skynet.be
Kalenderverantwoordelijke
Filip Keirse 055/38.78.83
filip.keirse@skynet.be
Werkten ook mee aan dit nr:
Luc Baekelandt, Dieter Bearelle, Walter Belis, Arsène Benoot, Pieter Blondé, Ronny De Clercq, Frederik De Coster, Marc De Donder, Gilbert De Ghesquière, Emiel De Jaeger, Jean De Lafonteyne, Walther De Munter, Jan De Pril, Roger De Vos, Wouter Faveyts, Bart Heirweg, Eddy Saveyn, Geert De Sutter, Thijs Lietaer, Yvette Moerman, Gerard Mornie, Koen Snauwaert, Mia Turtelboom, Paul Van Daele, Paul Vandenbulcke, Lucien Vanden Daele, Geert Vanderbauwhede, Bernard Van Elegem, Jacques Vanheuverswyn, Robin Vanheuverswyn, Jean Van Holen, Hilde Van Lancker, Dominique Verbelen, Hugo Verschelden, Eddy Vervynck.
Kaftfoto: Grauwe gors door Philip Vergeylen.
Lay-out: Jo Buysse
Oplage: 2300
Druk: Drukkerij 'Druk in de Weer', Gent. Papier: Cyclusprint 90 g 100 % kringloop. Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.

Teksten voor de Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september.

Beste Natuurvrienden

Pieter Blondé

Voor de natuur zorgen doen jullie allen door het lidmaatschap voor Natuurpunt. Dat doen jullie misschien door te helpen bij het beheer of onderzoek in onze natuurgebieden, door te helpen in de algemene werking van jullie lokale werkgroep of afdeling. Wreed merci in naam van het ganse regiobestuur!

Sta mij toe even in te zoemen op de massale opkomst voor de Vlaamse Ardennendag en de nieuwe professionele ondersteuning van beheerswerken.

Ik vond het gewoonweg fantastisch bijna 1000 mensen te mogen begroeten op de Vlaamse Ardennendag op 19 april in de Fiertel te Ronse. Eén keer per jaar spannen alle medewerkers zich in om jullie te ontvangen. Elk jaar opnieuw een dag die symbool staat voor wat we met zijn allen – zij het in kleine werkgroepen, afdelingen of op ons eentje - voor de natuur doen omdat we dat belangrijk vinden! Is de Vlaamse Ardennendag enkel een hoogmis voor de reeds 'bekeerde' natuurpunter? Nee, op deze dag kwamen er ook honderden mensen die we anders niet zien. Zelfs mensen aan wie het anders zou ontglippen dat onze bossen in de vroege lente één groot boeket bloemen zijn. Doorwinterde Natuurpunters zijn dat boeket bloemen in onze bossen reeds 'gewend'. Wie veel reist weet echter dat er niet veel streken op aarde zijn waar deze pracht zich elk jaar opnieuw voordoet.

Sinds vorig jaar kan je op de Vlaamse Ardennendag in groep of als losse bezoeker langskomen. Het is een dag geworden voor iedereen die wil kennismaken met het typische Vlaamse-Ardennen landschap, zijn natuur en de werking van de verschillende instanties die zorgen voor het behoud ervan. Binnen Natuurpunt viel mij vooral de sterke regionale werking van de natuurstudiewerkgroepen op. De werkgroepen gaven jullie elk op hun eigen manier een goede raad mee. Dat kon zijn over welke verrekijker best bij je past. Of wat je kan doen voor de bedreigde Eikelmuis. Men ging zelfs de culinaire toer op. Insecten zouden volgens Lampyris de best te verantwoorden bron van eiwitten zijn, ecologisch en ethisch bekeken. Alhoewel, nog niet iedereen staat even hard te springen om sprinkhanen en meelwormen te eten...

Het lijkt logisch, maar is toch opvallend. Er is in de streek een goede en stimulerende samenwerking tussen de verschillende verenigingen en instanties die bekommerd zijn om onze natuur. Via deze weg wil ik in naam van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* onze dank uiten aan de 17 deelnemende geledingen van diverse organisaties en in het bijzonder aan de medeorganisatoren: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen en Agentschap voor Natuur en Bos.

Hardnekkig kleine lapjes natuur met een grote diversiteit aan planten behouden, dat lukt ons nog wel. Maar voor het voortbestaan van de meeste diersoorten is meer nodig. De kwaliteit van het ganse gebied/de ganse streek moet terug verbeteren! Sinds 1 juni is met Leader subsidies David Jourquin bij Natuurpunt beheer aangeworven om de groepen vrijwilligers te ondersteunen die in de Vlaamse Ardennen willen werken in onze natuurgebieden. Misschien iets voor je school, je bedrijf,... David zal ook zoeken naar nieuwe beheersamenwerkingen, voornamelijk met landbouwers. Meer info bij david.jourquin@natuurpunt.be.

Ik wil hier afsluiten met het goede gevoel dat we organisatorisch vooruit gaan in Vlaamse Ardennen *plus*. Samen met jullie allen proberen we de achteruitgang van de natuur af te remmen, zodat we we ook in de toekomst mogen blijven genieten van die schone Vlaamse Ardennen!

Meander

Over Distelvlinders en andere trekvlinders

Ronny De Clercq / IWG Lampyris

Het zal u wel niet ontgaan zijn: halverwege de maand mei werd onze streek overspoeld door Distelvlinders. Een massale trek van miljoenen vlinders is voor Europa ongewoon.

Trekvlinders

Dat er een aantal vogelsoorten in de lente vanuit het zuiden naar onze landen verhuist om hier te broeden, is iedereen wel bekend. Dat er ook kleine beestjes zoals vlinders, libellen en zelfs zweefvliegen dergelijke grote reizen aanvangen is door de meesten onder ons veel minder geweten. Toch kunnen we hier bij ons wel 50 soorten trekkende vlinders ontmoeten, een tiental dagvlinders en de rest zijn nachtvlinders. De meest bekende trekvlinders zijn de Atalanta, de Distelvlinder, de Gele en Oranje luzernevlinder, de Kolibrievlinder en het Gamma-uiltje.

Oranje luzernevlinder *foto: Lucien Vanden Daele*

Vlindertrek lijkt in grote lijnen op vogeltrek: in het voorjaar trekken op het noordelijk halfrond de vlinders naar het noorden, in de nazomer en herfst trekken de vlinders naar het zuiden. Toch is er een groot verschil: dezelfde zwaluwen die in de herfst naar Afrika trekken, komen in het voorjaar weer terug. In hun overwinteringsgebieden planten de vogels zich niet voort. Bij onze Europese trekvlinders is dat helemaal anders. De Atalanta's die in de nazomer naar het zuiden trekken, komen niet meer terug. Het zijn hun kleinkinderen die hier het volgende jaar weer verschijnen! De meeste vlinders leven nu eenmaal niet lang genoeg om meer dan één keer in hun leven zo'n reis te ondernemen.

Een uitzondering op deze regel is de Amerikaanse

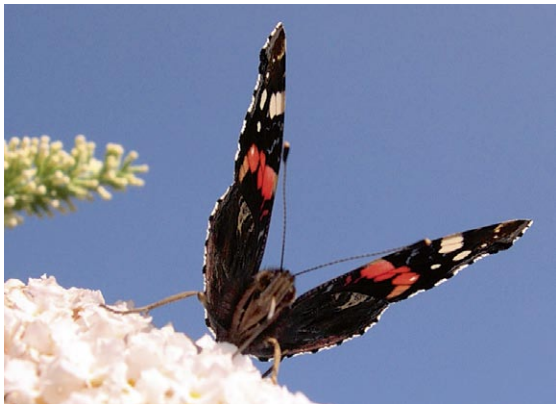

Atalanta *foto: Gilbert De Ghesquière*

Monarchvlinder, die naar Mexico gaat overwinteren om dan in het voorjaar opnieuw noordwaarts te vliegen. De Monarchvlinder wordt hoogst zelden ook bij ons als dwaalgast waargenomen, maar in het zuid-westen van Europa heb je meer kans om eens zo'n dwaalgast te zien te krijgen.

Als ons klimaat hier te koud wordt in het najaar, valt de eerste regen in Zuid-Europa en Noord-Afrika. De vlinders die hier bij ons in de nazomer ontpoppen, zijn ontwikkeld uit vette rupsen en hebben voldoende vetreserve om de reis naar het zuiden aan te vatten. Dit gebeurt al vanaf juli en gaat door tot in oktober. De vlinders worden pas geslachtsrijp nadat hun vetlichaam helemaal is verteerd, tegen dan zitten ze ergens in het zuiden... Daar planten ze zich dan voort in het groene noorden van Afrika, terwijl hier in het noorden vorst en sneeuw vrijwel alle insectenleven onmogelijk maken. Eén of twee generaties verder is het februari of maart en dan is het gedaan met de groene velden in het zuiden, het land verdort en de vers ontpopte vlinders trekken weer eerst noordwaarts alvorens zich voort te planten. Eerst de Middellandse Zee over, naar het groene Andalusië of zuidelijk Italië. In april wordt het ook daar zomer en droog en de volgende

generatie trekt opnieuw noordwaarts om hier onze eerste lentedagen op te fleuren!

Trekkende insecten verplaatsen zich bewust in een bepaalde richting. Dat trek best samenvalt met meewind, dat is wel duidelijk, toch gaan sterke vliegers zoals de Distelvlinder zelfs door met wind schuin op kop! Naast de echte trekkers zijn er ook veel insecten die zich gewoon laten meevoeren met de wind, denk maar aan de wolken lieveheersbeestjes die in de zomer soms met aflandse wind op het strand belanden.

Distelvlinders, de grote trek van 2009

Na een paar bijzonder zachte winters, was de winter van 2008-2009 koud, met maanden lang iedere nacht vorst. Die koude was niet enkel iets van bij ons, ook in Zuid-Europa en Noord-Afrika was het opmerkelijk koeler en vochtiger dan andere jaren. Het Atlasgebergte kende de natste winter van de laatste 30 jaren!

Al was dat geen goede zaak voor de fruitboeren aldaar, het land was wel veel groener dan andere jaren. Eten in overvloed voor de rupsen van de overwinterende trekvlinders! Een waarnemer telde in het Atlasgebergte in een veld van 1,8 ha. wel 150.000 poppen van Distelvlinders. Die fenomenale aantallen vlinders trokken in februari de Middellandse Zee over. Er is vastgesteld dat de trek over zee zelfs 's nachts doorgaat! Op een schip dat tussen Corsica en Marseille voer, werden eens rond middernacht, tussen twee regenbuien, een groot aantal Distelvlinders, samen met Kolibrievlinders gezien, die afkwamen op de lichten van het schip.

Distelvlinder

In maart en april is in Zuid-Spanje het klimaat zeer gunstig geweest voor de Distelvlinders. Begin april was ik er persoonlijk getuige van, dat honderden Distelvlinders de heuvels van Andalusië bevolkten. De nakomelingen van deze vlinders trokken weer massaal noordwaarts en begin mei kregen we de eerste berichten door van miljoenen Distelvlinders die Duitsland overspoelden. Hier in de streek zien we er dan ook al wel enkele, maar het duurde nog tot 20 mei alvorens de grote massa's ook hier overtrokken.

Het Pinksterenweekend lijkt het topweekend geweest te zijn. Ontelbare aantallen vlinders trokken voorbij, eerst in noordelijke richting en vanaf 24 mei in noord-westelijke richting. Op naar Engeland! Op het Perreveld te Zegelsem waren we getuige van

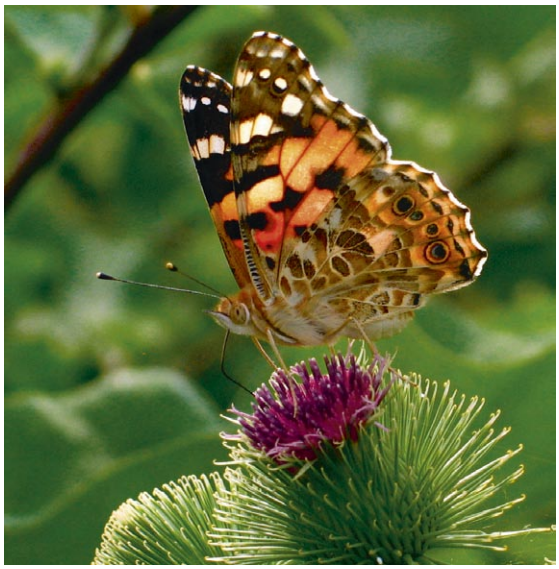
Distelvlinder *foto: Hugo Verschelden*

de constant voorbijvliegende Distelvlinders. Per uur vlogen er over een breedte van nauwelijks vijf meter, zeker 200 vlinders voorbij en dat minstens vijf uur lang. Distelvlinders op trek, halen snelheden van meer dan 120 km. per uur! Op 24 en 25 mei arriveerden er in Engeland naar schatting 50 miljoen Distelvlinders! Uit onderzoek van met isotopen gemarkeerde vlinders blijkt, dat die vlinders zowel uit het Atlasgebergte als uit Zuid-Europa afkomstig zijn.

De grote massa vlinders vloog voorbij, maar sommige Distelvlinders bezetten territoria waaruit ze alle concurentie verjoegen, zelfs grote libellen werden verjaagd! Reeds op 21 mei zag ik Distelvlinders eitjes afzetten op schriele brandnetels.

Terwijl hier bij ons de eerste jonge rupsjes uit hun eitjes sluipen, komen er uit Zuid-Europa nog steeds meldingen van massale vlindertrek, er kunnen dus nog meer invasies volgen ...

Distelvlinders vliegen verder

Eind juni, bij het ter perse gaan van Meander, lijkt de directe trek van de Distelvlinders bij ons wat tot rust gekomen, maar gestopt zijn de vlinders allerminst. Een deel van de vlinders blijft ter plaatse om eitjes te

leggen, maar de meesten vlogen ons land gewoon voorbij. Op 3 juni werd IJsland bereikt en inmiddels zijn er duizenden gemeld op de westelijke helft van het eiland. Vermoedelijk zijn er nog veel meer ten westen van IJsland aan het vliegen waarvan er enkele wellicht zelfs Groenland zullen gaan halen. Maar erg veel vlinders zullen ergens op de Atlantische Oceaan op het water sterven. De Distelvlinders op IJsland hebben minimaal 1000 kilometer over water gevlogen!

Andere trekkers

In het zog van de Distelvlinders, arriveerden in het pinksterenweekend ook de eerste Atalanta's. De nachtvlindervangsten in diezelfde periode leverden o.a. Blauwvleugeluil op, een eerder zeldzame trekvlinder. Daarnaast zijn Gamma-uiltje en Witstipgrasuil, eveneens trekvlinders, algemener dan vorig jaar.
Het belooft een boeiend vlinderjaar te worden!

Gamma-uiltje *foto: Gilbert De Ghesquière*

Wetenschappelijke namen van de vernoemde trekvlindersoorten:

Distelvlinder / *Vanessa cardui*; **Atalanta** / *Vanessa atalanta*; **Gele luzernevlinder** / *Colias hyale*; **Oranje luzernevlinder** / *Colias croceus*; **Monarchvlinder** / *Danaus plexippus*; **Kolibrievlinder** / *Macroglossum stelletarum*; **Blauwvleugeluil** / *Peridroma saucia*; **Witstipgrasuil** / *Mythimna albipuncta*; **Gamma-uil** / *Autographa gamma*.

Gegevens gebruikt van:

'De Vlinderstichting' Nederland; 'BCE' Butterfly Conservation Europe; Tom Brereton 'BC UK' vanuit Marokko; B.J.Lempke 'De Nederlandse Trekvlinders' 1972 Thieme.

De Roek in de regio Vlaamse Ardennen *plus*... een blijvend succesverhaal!

Jacques Vanheuverswyn

Inleiding:

Vanaf 1990 werd de Roek opgemerkt als broedvogel in mijn dorp Gavere. Daarvoor was de Roek bekend uit zijn bolwerk Ronse, aansluitend

Roekenbolwerk Ronse *foto: Jacques Vanheuverswyn*

bij het Henegouws heuvellandschap, waar zich ook reeds talrijke jaren meerdere kolonies Roeken gevestigd hadden in de nabijheid van de provincie Oost-Vlaanderen. Meteen de aanleiding om jaarlijks op pad te gaan eind maart en in de eerste helft van april om het aantal roekennesten per kolonie te tellen in het kader van het project zeldzame broedvogels in Vlaanderen (INBO). Ten opzichte van 2008 is er in 2009 terug een stijging van het aantal broedkoppels met 13,5 %. In niet minder dan 10 verschillende gemeenten komt de Roek tot broeden in onze regio!

Telling van de roekenkoppels in Zuid-Oost-Vlaanderen in 2009

a) Te Gavere

1) In de deelgemeente Gavere nabij de School in de Baaigemstraat daalde het aantal nesten in de kolonie lichtjes: nu 20 nesten (-2) (2/4/2009).

2) Tussen het containerpark en de Trapstraat in Gavere telde ik 11 nesten in een populierenrij + 2

keer 3 nesten in hoge bomen in de omgeving, samen dus 17 nesten (+6).

3) In Dikkelvenne op de Rotse daalde het aantal vogels in de kolonie lichtjes (8 nesten) (-4).
4) Te Vurste steeg de kolonie daarentegen lichtjes (74 nesten) (+3). De afgesplitste kolonie op zowat 500 m noordwaarts steeg eveneens (26 nesten) (+7). Tussen beide kolonies in telde ik nogmaals 3 nesten (+3) (2/4/2009).

5) In Asper langs de Steenweg nabij de Stationsstraat bleef de kolonie naast voedersilo's in een populierenbosje gelijk, ook al werd het bos voor de helft gekapt deze winter. In 2009 waren er 21 nesten en 3 solitaire nesten in de omgeving, dus samen 24 nesten (+6) (25/3/2009). Dit bosje werd in 2009 voor de helft gekapt; Roeken nestelen nu in andere bomen.

6) De kolonie in de Heulestraat te Asper steeg tot 31 nesten) (+7).
Deze kolonie is wel uitgesplitst over 3 plaatsen, dicht bij elkaar met respectievelijk 9, 1 en 21 nesten. Eigenaardig is dat de plaats met het ene nest aan de spoorweg enkele jaren terug de eerste nestplaats der Roeken was op deze plek. Dit bosje is niet gewijzigd (29/3/2009).

Samen werden in Gavere 203 nesten geteld, wat 26 nesten meer is dan vorig jaar (volledig geteld op 24, 25 en 29/3 en 2/4/2009).

b) Te Zingem (nieuw vanaf 2007)

1) Op de hoek van de Kolmstraat met de Koestraat werd in 2007 een kolonie ontdekt in 2 populierenbosjes. In een bosje daar zijn er in 2009 nog maar 8 nesten. (-1) (29/3/2009).

2) In de Pulmstraat (richting Mullem) werden in een bosje dit jaar geen nesten meer vastgesteld. (-8). Dit was een nieuwe locatie in 2008 (24/3/2009).

In Zingem zijn dus voor 2009 nog maar 8 nesten geteld (-9) (volledig geteld op 23 en 24/3/2009).

c) Te Oudenaarde-Heurne (nieuw vanaf 2009)

Op het kruispunt Kattendoorn/Axelwalle werden in een bomenrij 3 nesten ontdekt nabij de schoolhoeve. (24/3/2009) (+3). Wellicht is dit een verplaatsing van de kolonie uit de Pulmstraat te Zingem zonder aantoonbare verklaring…
Mogelijks zijn dit de eerst opgemerkte broedvogels bij de Roeken in stad Oudenaarde!

In Oudenaarde zijn dus voor 2009 drie nesten geteld (nieuw) (+3).

d) Te Wortegem-Petegem (nieuw vanaf 2009)

André Wandels meldde aan de kerk van Ooike een kleine kolonie van 11 nesten (+11).

In Wortegem-Petegem zijn dus voor 2009 elf nesten geteld (nieuw) (+11).

Nieuwe roekenkolonie in Ooike f: Jacques Vanheuverswyn

e) Te Merelbeke: (sinds 2006)

De Roeken breiden niet verder uit richting Gent. In Melsen daalde het aantal langs de Gaverse Steenweg in een beekvalleitje tot 5 nesten en 3 solitaire nesten in hoge bomen in de onmiddellijke omgeving, samen dus 8 nesten (-4) (25/3/2009).

Op grondgebied Merelbeke zijn er dus minstens 8 nesten (-4).

f) Te Eke

Aan de Forelvijvers in de Snepstraat steeg de kolonie terug lichtjes tot 7 nesten (+4.)

Dus in Eke vonden we 7 nesten (+4) (geteld op 25/3/2009).

g) Te Kruishoutem

1) In het populierenbos langsheen de Kruishoutemse Steenweg te Lozere zijn er dit jaar 16 nesten. Dit is een forse afname van het aantal broedkoppels (-17).
In 2008 waren er problemen met de kolonie omdat op 14/4 een aantal populieren omgezaagd werden in volle broedseizoen.

2) Nabij de kerk van Wannegem-Lede onstond in

2007 een nieuwe kolonie in een populierenbosje. Er werden in 2009 opnieuw 12 nesten geteld (=).

3) Verderop in de Ledepontweg/Merktweg ontstond een nieuwe roekenkolonie van 15 nesten.

In Kruishoutem waren er dus 43 nesten (-2) (volledig geteld op 7/4/2009).

h) Te Brakel

1) De kolonie te Elst, nabij de Perlinck-watermolen, telde 20 nesten in 2008. Dit populierenbosje werd gekapt. In de omgeving werden wel nog 3 solitaire roekennesten opgemerkt (-17).

2) Aan de Keiweg ontstond op zo'n 100 m in vogelvlucht van de Perlinckmolen een nieuwe

Roek *foto: Jacques Vanheuverswyn*

roekenkolonie met 23 nesten (+23).

3) De twee nieuwe kolonies uit 2005 langsheen het aardeweggetje tussen de Boekelstraat huis nr 13 en de Arme Kleie stegen tot respectievelijk 38 nesten (+10) en 9 nesten (=) (samen 47 nesten).

4) In de Smisstraat nabij de watertoren van Elst ontstond in 2008 in een populierenbosje een kleine kolonie, in 2009 zijn hier reeds 10 nesten (+7).

5) Te Zegelsem (zowat 1 km stroomopwaarts de Perlinckvallei) evenwijdig met de straat Leierwaarde bleef de kolonie ongeveer status quo op 43 nesten (+1) (2 delen in de kolonie: 13 + 30 nesten in een langgerekte populierenrij.

Op het grondgebied van Brakel werden samen dus 126 nesten geteld, wat 22 nesten meer is dan vorig jaar (alles geteld op 26/3/2009).

i) Te Zwalm

In Zwalm zijn géén nesten meer vastgesteld, net zoals in 2008 (wel nesten in 2007).

j) Te Zottegem

In 2008 stelde ik een voor mij nieuwe kolonie Roeken vast tussen Velzeke en Elene in een populierbos evenwijdig aan de weg Oudenaarde - Aalst (zowat 150 m van die weg verwijderd) en ongeveer even ver van de Lippenhovestraat. Op 26/3/2009 werden hier 38 nesten geteld (+18).

Op het grondgebied van Zottegem telden we dus 38 nesten.

k) Te Ronse

Het oude bolwerk van de Roeken te Ronse is in 2008 nog goed voor 86 nesten in slechts één grote kolonie (+12 nesten).

Tussen de wijk Floreal en de GB te Ronse zijn de jongere populierenbossen en bomenrijen goed voor 86 koppels (+14).
De Roeken zitten verdeeld over 4 delen van de populierenbossen tussen de bovenvermelde plaatsen. Elders werden géén Roeken meer opgemerkt.

De kolonie nabij de wijk Germinal verdween door kapping in 2007. In de buurt ervan werden geen nesten geteld (-2).

Te Ronse broeden dus in 2009 nog 86 koppels (+14).

Besluit

In onze regio in Oost-Vlaanderen werden dus 533 koppels Roeken in zo'n 25 kolonies in 2009 geteld. Dit is het grootste aantal ooit (+72 koppels)!

We kunnen stellen dat de Roek in onze regio er opnieuw goed op vooruit is gegaan, niettegenstaande een langere en koudere winter. Het aantal kolonies vermeerderde zelfs een beetje. Met dank aan André Wandels voor de gegevens van Ooike en Wannegem.

Nieuwe meldingen zijn welkom bij:
Jacques Vanheuverswyn, Burg. P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper. Tel: 09/324.09.42.

Jacques.Vanheuverswyn@pandora.be

Belval 2007-2009

Rik Desmet

Voor veel mensen die ooit de Argonne bezochten was Belval ongetwijfeld één van de grote trekpleisters. Een uurtje vogels kijken van op de straat stond steeds garant voor een pak mooie waarnemingen. Zwarte wouw, Grote karekiet, Visarend, Wouwaap, Bruine kiekendief... ze lieten er zich bewonderen terwijl vanuit de immense rietkragen de misthoorn van de Roerdomp weerklonk en de Waterral een beste imitatie van een gekeeld varken ten beste gaf… Ook met de toenmalige Wielewaaljongeren beleefden we er in de jaren 70 onvergetelijke momenten.

In 2007 veranderde de vijver van eigenaar en kwam in handen van een landbouwer-loonwerker. Deze had grootse plannen met de vijver en wou er overschakelen op intensieve visteelt, afgewisseld met maïsteelt in perioden dat de vijver leeg zou staan .

Effectief werd er na het afvissen in de winter 2007-2008 niet terug water ingelaten en werd er maïs gezaaid, een desolate aanblik!

Ondertussen hadden we niet stil gezeten en de lokale overheden bestookt met brieven. We vonden het niet kunnen dat een dergelijk natuurgebied, opgenomen in het Natura 2000 netwerk, op dergelijke manier verkwanseld werd. Eerst kwam er weinig reactie, later kwam daar verandering in en werd er daadwerkelijk gezocht naar oplossingen. Onder impuls van Jan en Ewoud kwam Natuurpunt toen op de proppen met het gewaagde idee te proberen de vijver zelf aan te kopen, mét subsidie van de plaatselijk overheden én gezamenlijk met nog drie andere partners: Conservatoire Champagne-Ardenne, LPO (Ligue pour la protection des Oiseaux) Frankrijk en de gemeente Belval. Wel met de voorwaarde dat Natuurpunt hoofdeigenaar zou worden. Toen volgden een pak vergaderingen in Châlons waar de constructie op poten gezet werd en waar we meermaals met diverse overheden rond de tafel zaten. Struikelblok bleef echter de veel te hoge vraagprijs van de eigenaar.

'Grootse plannen met Belval vijver'... foto: Rik Desmet

Hondskruid, ratelaar e.a. in Argonne-berm foto: Jo Buysse

Pas bij een bezoek in november wou die uiteindelijk ingaan op de door ons voorgestelde verkoopprijs.

Het had dan nog heel wat voeten in de aarde om alles geregeld te krijgen maar begin juni werd dan uiteindelijk toch de compromis getekend. Een mailactie in Vlaanderen en Nederland voor financiële steun had ondertussen op korte tijd een massale respons opgeleverd.

Als deze Meander verschijnt, zou in principe de definitieve akte moeten getekend zijn, eindpunt van meer dan een jaar mailverkeer, vergaderingen, onderhandelingen,… waarbij LPO, Natuurpunt, de gemeente Belval en de Conservatoire elk hun deel van het vele werk opknapten.

Uiteraard stopt het daar nu nog niet mee. Er zijn nog veel praktische zaken te regelen, het beheer moet aangepakt worden, er rest dus nog veel werk!

Wie zich opgaf om geld te storten zal daar vanuit Mechelen nog bericht van krijgen.

Wie alsnog een financiële duit in het zakje wil doen kan dat door een storting op rekeningnummer 293-0212075-88 met vermelding 'gift project 1410 – Belval'.

Alle steun is welkom en broodnodig, **doen**!

De Mediawatcher

Beestig

Brandweer voor Zilvermeeuw

In Blankenberge moest de brandweer de grote middelen inzetten om een Zilvermeeuw te redden. De meeuw zat geblokkeerd op het balkon van de achtste verdieping (02-06-2009).

De birds van Hitchcock

Een woning in Zedelgem wordt al geruime tijd geterroriseerd door Zwarte kraaien. De vogels hebben het vooral gemunt op de ramen (26-05-2009).

Een Pluisje van meer dan 100 kg

Paul Geboers (Lommel) houdt er een bijzonder huisdier op na. Pluisje is een Everzwijn dat hij zelf groot bracht. Het dier is nu een intelligent en sociaal huisdier waar hij mee gaat wandelen. Het dier doet zelfs dienst als jachthond wat we toch een beetje sarcastisch vinden (06-05-2009).

Rattenvanger van Hamelen gevraagd

Zowel in het Britse stadje Weston-super-Mare als in de buurt van Gent Sint-Pieters zitten ze met een rattenplaag opgescheept (22-05-2009 en 05-05-2009). Veel mensen klagen tegenwoordig over ratten in hun buurt.

Kai-Mook, en alles is weer rozengeur en zonneschijn...

De geboorte van een eerste olifant in België beheerste dagenlang het nieuws. Massa's mensen kwamen ondertussen de baby olifant bekijken. De leegloop van onze eigen natuur krijgt toch wat minder aandacht… (22-05-2009, 23-05-2009…).

Fruit voor de fruitrat

Natuurpunt Zwalmvallei en het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen plantten in Sint-Maria-Oudenhove een hoogstamboomgaard, dit in het kader van de bescherming van de Eikelmuis (14-05-2009).

Slecht nieuws voor spinnenhaters

Slecht nieuws voor mensen die vol afgrijzen de spin in hun bad in de afvoer doorspoelen. Volgens onderzoek aan de universiteit van Rennes blijken spinnen die verdrinkingspoging te overleven. Spinnen die men dood had verklaard kwamen toch weer tot leven. Bedenkt volgende keer dat meerdere paren ogen u vanuit het roostertje begluren… (29-04-2009).

Licht uit

Het Vlaamse gewest besliste om op het traject van de E19 door het Hallerbos de lichten te doven. Daarnaast wordt er ook een ecoduct voorzien (17-03-2009).

Protest

Betoncentrale

Het Molenstraatcomité blijft zich verzetten tegen de uitbreiding van een betoncentrale in Berchem. Daarnaast is er ook de dreiging van een kwartring (28-05-2009).

Zeverenbeek

In Deinze protesteerde MOW tegen de beslissing van de bestendige deputatie om een bouwvergunning toe te kennen voor de oprichting van een bedrijf aan de monding van de Zeverenbeek. De provincie negeert

'Warre Woare' in La Calestienne

John Rigaux, boegbeeld in de beginnende Wielewaalafdeling Schelde Leie is neergestreken in La Calestienne, vlak bij Durbuy. Ter gelegenheid van zijn 60ste verjaardag is daar een project gestart 'Warre Woare', een kunstinstallatie van oude machineonderdelen in het 'Musée d'objets d'usage inutile' in contrast met een natuurlijke tuin dichtbij het museum. Deze botsing tussen techniek en natuur is te bezichtigen in **Rue Izeferine 4, in Woare**, een dorpje in de buurt van Durbuy. Men kan er terecht vanaf het eerste weekend van augustus tot het eerste weekend van oktober en dit op vrijdag van 15u tot valavond en op zaterdag en zondag vanaf 10u30 tot valavond. Men kan er ook iets eten en drinken. Indien je langskomt met meerdere personen bel dan even naar 0485/76.87.79. John heet jullie welkom!

hiermee een rist negatieve adviezen.

Varkens

Op 20 mei voerden de varkensboeren actie in Vlaanderen. Ze klagen er over dat prijsstijgingen wel doorgerekend worden aan de klant terwijl de boer in de kou blijft staan, naar eigen zeggen krijgen ze voor een varken niet meer dan de kostprijs (22-05-2009).

Dan is het wel erg vreemd dat er in Deinze een aanvraag loopt voor een gigantische varkensstal (5400 varkens!). Het is alsof GM een aanvraag zou indienen voor de bouw van een gigantische fabriek.

Geluid

Erick Benoot woont op 700 meter van de E 17 (Nazareth) en volgt al een tijdje de evolutie van de geluidsoverlast van deze drukke autosnelweg. Uit zijn metingen blijkt dat er steeds een geluidsniveau is van 70 decibel. Geluid is slopend voor de gezondheid. En zeggen dat er partijen zijn die in hun programma nog meer beton eisten (9-05-2009).

Milieu

Vervuiling

De kwaliteit van het leefmilieu in Vlaanderen is zo slecht dat de vervuiling effecten heeft op de ontwikkeling van onze kinderen. De aanwezigheid van lood in de navelstreng zorgt ondermeer voor een lager IQ en problemen zoals ADHD. Zelfs loodgehaltes lager dan de wettelijke normen hadden al gevolgen (31-03-2009). De harde winter, griepepidemie en pieken van fijn stof zorgden deze winter voor 2000 doden meer (17-03-2009).

Vondst van Mansoor in het Burreken

Ronny De Clercq

Tijdens de plantenexcursie van 'Rondom 't Burreken' op zondag 10 mei '09 vonden we op dezelfde plaats waar vorig jaar door Dirk Van Den Berghe en André Capiau al voor 't eerst Mansoor *Asarum europaeum* was gevonden, opnieuw twee wat miezerige plantjes, waarvan één in bloei, al was het bloemetje half afgevreten.

Het Burreken in Zegelsem is een reliëfrijk gebied met afwisselend bosjes, weiden en akkers en als we de Ferrariskaart bekijken, zien we dat dit al eeuwen zo is. Daar zien we bovendien vele kleine huisjes in het gebied dat nu opnieuw door de natuur is ingenomen. Sporen van die bewoning en het vroegere landgebruik zijn echter nog altijd terug te vinden in bos en veld. Het veelvuldig voorkomen van Sneeuwklokje in het gebied is wellicht ook nog een spoor van vroegere bewoning.

De plaats waar het Mansoor groeit, is een op het zuiden geöriënteerd taludje onder een vroeger hakhoutbosje, momenteel geëvolueerd tot een opgaand bos met veel Daslook in de kruidlaag. Het talud vormt de overgang naar een zeer vochtig voormalig hooilandje met o.a. Gevlekte orchis. Dit stukje bosweide is ondanks jaarlijks maaien toch ruiger geworden dan vroeger. Het taludje zelf wordt meer en meer overschaduwd door het achterliggende bos, terwijl het overwoekerd wordt door bramen.

Bladeren van Mansoor *foto: Ronny De Clercq*

We kunnen besluiten dat deze groeiplaats van Mansoor, blijkbaar de enige in Vlaanderen, wel wat beheer ten voordele van de soort vandoen heeft.

Wat de oorsprong van Mansoor in het Burreken betreft, mogen we veronderstellen dat het vroegere gebruik als artsenijplant aan de oorsprong ligt. Mansoor komt hiermee in het rijtje van Gevlekt longkruid, Wrangwortel, Paarse schubwortel, Donkere ooievaarsbek e.d., planten die vermoedelijk door toedoen van de mens in de Vlaamse Ardennen belandden. Het natuurlijke voorkomen in België zou zich beperken tot het uiterste zuid-oosten.

Een eerste opdracht is nagaan hoeveel Mansoor er werkelijk nog groeit in het Burreken. We mogen vermoeden dat die twee plantjes die we zagen, wellicht niet de enige zullen zijn. Geen gemakkelijke opdracht, want de blaadjes van Mansoor zijn nu niet onmiddellijk opvallend onder de bramen en tussen viooltjes, Speenkruid en wat weet ik al meer. Het voorzichtig maaien van het taludje, zodat er een overzicht komt van wat er onder de bramen groeit, kan het begin zijn. Uiteraard zullen we daarbij moeten opletten dat er nog genoeg beschaduwing blijft!

Afscheid van Daniël Packet

Norbert Desmet

Een stille werker die bergen heeft verzet, dit blijft de beste omschrijving die ik voor Daniël kan geven. Zeker na die zonnige namiddag waar we op hun terras samen met Erna, zijn vrouw, en zoon Jo zijn loopbaan in de 'afdeling natuur' overlopen hebben. Daniël was toen al ziek en de pijn was er, maar hij had er duidelijk zin in. "Het weekend is als één lange hoogmis waar je in de natuur tot rust komt, als een beleving op laarzen" is een uitspraak van hem die me zal bij blijven… Het was zijn antwoord op de vraag wanneer hij dat allemaal voor mekaar bracht, meer dan 100 torenvalknestkasten, 500 gewone 'bakskes', en steen- en kerkuilenkasten, ook al zo'n zeventig… En daarnaast was er toch ook nog het 'gewone leven' dat duidelijk ook rustig zijn gang ging.

Waarschijnlijk moeten we de begeestering zoeken in Daniëls jeugd in de polders rond Diksmuide, nabij IJzer- en Handzamevallei. Hij is er geboren in Esen op 19 juni 1940 en het is een mooi verhaal. Als jongste zoon uit een landbouwersgezin met 4 kinderen kreeg hij 'het' mee: leeuwerikennesten wist hij feilloos te vinden omdat ze opvliegen pal bij hun nest na het voederen, terwijl ze een eind daarvan landen bij het aanvliegen. Wielewalen nestelden in de boomgaard, Bosrietzangers in de schoven rogge op de akker, Geelgorzen in de randen van de aardappelvelden, veel mussen onder de dakpannen. Je wordt er natuurliefhebber zonder het te weten en met de opmerkzaamheid aangeleerd door zijn vader groeide de binding met de natuur als vanzelf.

Hoe werd hij ringer? Een levensverhaal is het. Gestart als vogelvanger op den buiten met een 'permis', maakten de geringde Kneu en Torenvalk, of was het die meeuw uit Zweden indruk. Zelfs in zover dat hij later, toen al leraar LO-Biologie in het VTI in Waregem, het samen met Marcel Swaenepoel presteerde om eigen ringen aan te maken. Het was een technische school voor iets, mechanica kon dienen voor aluminiumringetjes met een print met daarop Daniëls adres. De meeste vogels ringde hij in de polders en groot was dan ook de verwondering van Pol Houwen van de Blankaart, toen die om de haverklap die 'selfmade' ringen onder handen kreeg. De grote Pol Houwen zocht Daniël op, het begin van een lange, succesvolle, levenslange loopbaan als ringer. Op de rouwbrief staat heel terecht 'vrijwillig medewerker van het KBIN', 200.000 geringde vogels later… Zijn ringwerk drong zelfs door tot in het beleid. Zo werd zijn ringwerk in de Handzamevallei en meer bepaald het ringen van slobeendkuikens aangehaald tijdens een discussie over het later openen van de jacht op trekvogels op een vergadering van de Hoge Jachtraad. Van één nest werden de geringde jongen in hun eerste zomer allemaal geschoten in de IJzervallei en één zelfs in Engeland. Het was een voorval dat indruk maakte bij alle betrokken partijen. De opening van de jacht werd prompt verlaat.

Maar er is meer, veel meer dan we hier neer kunnen schrijven. Een poging. Hij vestigde zich in Zulte, en bouwde er samen met Erna een mooi nest, een echte warme thuis, met een wondermooie tuin waarin wellicht hun zonen Wim en Jo en hun dochter Greet evenzo die voeling met de natuur meekregen; allen blijven

ze actief in de natuur. Daniël was ook imker. Het complexe sociale leven van bijen boeide hem mateloos en was een manier om het wonder dat natuur heet te doorgronden. Tijdens plantacties plantte hij duizenden bomen. Hij was stichtend lid van de Wielewaalafdeling in onze streek en was bij de startvergadering in Kruishoutem. Hij was jaren bestuurslid, hij heeft veel gegidst met als specialiteit 'de Braakman', heeft de vogelwerkgroep in banen geleid en er eindeloos uitleg gegeven. Hij was bij de betoging tegen de Pitch met een van zijn kinderen in zijn nek, hij heeft veel gekwetste vogels opgevangen en verzorgd, op school bouwde hij

foto: Rik Desmet

tentoonstellingen over natuur en milieu, met jagers onderhandelde hij ten voordele van de natuur, en telde trouw de wintervogels in de Leievallei. Hij heeft ringers opgeleid en begeleid met vele uren veldwerk op de teller, meer dan 2.000 nestkasten gemaakt en was tussendoor conservator van de Leiehoek. Hij was een echte werker en een welgekomen werkpaard tijdens beheerwerken in o.a. De Blekerij in Zeveren, de Langemeersen te Petegem, de Meimeersen in Zulte, de

Pereboomplassen in Olsene. Weinigen waren zo handig met de kettingzaag. Hij stimuleerde 'Waters en Bossen' tot een beter beheer van de Pereboomplassen en hielp actief bij de opmaak van het beheerplan want niet alleen kende hij veel van vogels, ook planten konden hem boeien.

Vogels ringen was zijn levenswerk. Zelf had ik het geluk al eens mee te mogen. Ruien, augustus, het rietveld bij valavond. Duizenden zwaluwen sliepen er, later Gele kwikstaarten. Zijn netten werden heel deskundig opgesteld met een overdonderende 'oogst' als gevolg. Daniël bleef daar steeds kalm bij, ringde voorzichtig, noteerde en liet met een bijna teder gebaar iedere 'boodschapper' los. Talrijk zijn de terugmeldingen uit Spanje, Marokko en verder. Hij had piekjaren tot 13.000 geringde vogels. Hij morde wel eens over de ondersteuning als vrijwilliger die wat te wensen overliet. Zijn echte specialiteit was het ringen van Kieviten en Goudplevieren; het is aan weinigen gegeven: 6.000 Kieviten, met terugmeldingen tot in Omsk. Slechts een handvol ringers in Vlaanderen beoefenen nog steeds deze specialiteit. Hij was nog het meest trots op zijn torenvalkenproject dat net 20 jaar oud was, met op het einde meer dan 100 nestkasten over een erg grote oppervlakte. Door 't water of door de netels, ladder opstellen, dikwijls nog eens terugkeren omdat de jongen te klein waren of vakkundig 'gerust laten' omdat ze te groot waren. Een berg informatie heeft hij verzameld, Torenvalken hadden geen geheimen meer voor hem.

Het was ook aangenaam om met Daniël buiten te zijn. Hij sprak graag met passie over al zijn ervaringen met gelijkgezinden b.v. met Gustje tijdens een kappersbeurt, om erna in zijn indrukwekkende bibliotheek te verdwijnen. Hij zag ook dat de natuur verschraalde, het deed hem pijn, maar hij gaf dat zijn plaats. Hij had de Klapekster en de Grauwe klauwier nog net gezien op de later volgebouwde 'piste' in Zulte, maar was ook getuige van het nieuwe elan van de roofvogels. Hij was een zeer goede vogelkenner en volgde de evoluties op de voet: de Kievit die van weidevogel akkervogel werd, de Zwartkop en co. die tuinvogels werden. Tegenslagen nam hij er bij met de nodige filosofie: jagers die tegenwerkten, verdwenen nestkasten, dode jongen… Maar daartegenover stonden de sterke verhalen: een konijn dat een steenuilennestkast bewoont of een mezennest met kool- en pimpelmeesjongen. Ondanks alle kennis die hij in huis had kwam hij toch nog voor verrassingen te staan. Hierdoor liep hij vol verwondering in de natuur rond. Steeds probeerde hij ook een brug te slaan tussen mensen. Zijn inspanningen samen met wildbeheerseenheden is er maar één voorbeeld van. Je zal hem zelden op de voorgrond zien staan hebben, maar achter de schermen verzette hij bergen.

Deze boom vervangt men zomaar niet. Daniël veroverde in alle stilte een heel grote plaats in dat grote bos dat de natuurbeschermingswereld is. Men merkt dat maar als die boom weg is, er blijft een heel grote opening tussen de kruinen. We namen afscheid van Daniël op 30 mei tijdens een mooie uitvaart in Waregem, samen met zijn familie en veel natuurliefhebbers. Net als in dat grote bos opnieuw jonge bomen gaan kiemen waar de grote boom verdween, zo ook zal Daniël oogsten wat hij gezaaid heeft: een gezin dat met natuur bezig blijft, vrienden die hem herinneren als een minzaam man, ringers die zijn werk voortzetten, natuurliefhebbers die zijn kennis meenemen en duizenden kleine en grote vogels die hij weer de lucht instuurde met een ring en zijn glimlach, bijna als boodschappers voor een betere wereld?…

Met dank aan Jo Packet en Jacques Vanheuverswyn voor enkele aanvullingen bij dit artikel.

Latijn en Grieks

Emiel De Jaeger

Tegenover rond en co. krijgen we vierkant en vierhoekig; vierkant is in het Latijn quadratus < quadrare = vierkant maken < quadra = vierkant (subst.). Vierhoekig is quadrangulus, quadrangularis, quadrangulatus < quadra + angulus = hoek.

■ **quadratus** = vierhoekig, vierkant:
Hypericum quadratum Stokes (H. quadrangulum L., H. tetrapterum Fr.) (hypericaceae): Gevleugeld hertshooi - stengels met vier brede vleugels; blad langwerpig, met doorschijnende puntjes, zwarte randklieren; bloeiwijze tuil- tot pluimvormig; kelkbladen en lichtgele kroonbladen met zwarte klierpunten.
Preissia quadrata Nes. (hepaticae): Vierkantsmos.
Araneus quadratus (araneidae): Vierhoekwielwebspin - rond achterlijf met vier witte vlekken.

■ **quadrangulus** = vierhoekig:
Hypericum quadrangulum L. (H. tetrapterum Fries) (hypericaceae): Gevleugeld hertshooi (idem als Hypericum quadratum).
Hypericum quadrangulum auct. (Hypericum maculatum Crantz) (hyperic.): Gevlekt hertshooi - stengel met vier smalle richels; bladeren geen of weinig oliekliertjes.

■ **quadrangularis** = vierhoekig:
Cissus quadrangularis (vitaceae) - klimmende plant; dikke, gelede stengels, vlezig en glad, met vleugels, drie- of vierhoekig; weinig bladeren, eivormig, drielobbig, lijken op wingerd; bloemen zeldzaam, lichtgroene trossen; rode bessen.
Euphorbia quadrangularis (euphorbiaceae) - stengel met grijswitte tekening en vier ribben, waarop gepaarde doorns; één gereduceerd blaadje.
Passiflora quadrangularis (passifloraceae): Passiebloem, Reuzengranadilla, Markoeza, Granadilla - stengels gevleugeld; blad langwerpig-eivormig; bloemen wit met bleek paarsrode gloed, lange bijkroon van witte, blauwe en paarsrode, gegolfde draden; grote (tot 15 cm) eivormige, gele (geelgroene) vruchten, eetbaar (markisa, reuzengrenadille, barbadine).
Samarangia quadrangularis A. Adams & Reeve (veneridae): Korrelhuisvenus-schelp.

■ **quadrangulatus** = vierhoekig:
Xanthorrhoea quadrangulata (xanthorrhoeaceae): Australische grasboom - grasbladeren, later kleine stam; Australië.

In het Grieks is vier = tessares, in samenstellingen: tetra; hoek: gônia; dat geeft volgende samenstellingen: tetragonia, tetragonoides; tetragonos, ook in Laat-Latijn (tetragonus) = vierhoekig; tetragonos/us heeft een paar samenstellingen: tetragonolobus, tetragonophyllus, tetragonopterus en tetragonurus:

■ **tetragonia** = tetragônia (G):
Tetragonia tetragonoides Kuntze (aizoaceae/tetragoniaceae): Nieuwzeelandse spinazie - stengels liggend-opstijgend; bloemen geel, vrucht met vier hoorntjes.

■ **tetragonoides**: tetragonia + suffix:
Tetragonia tetragonoides Kuntze (aizoac./tetragon.): Nieuwzeelandse spinazie (zie hiervoor).

■ **tetragonus** = **tetragônos** = vierhoekig, vierkant (G):
Oenothera tetragona Roth. (onagraceae): Teunisbloem - blauwgroene stengel en blad; gele bloemen.

Teunisbloem *foto: Gilbert De Ghesquière*

Cassiope tetragona (ericaceae) - blad klein, schubachtig, overlappend, donkergroen, met lange witte haren langs de rand; bloemen wit, klokvormig.
Crassula tetragona (crassulaceae) - struiken met opgaande scheuten; bladeren langgerekt, gepunt, in gekruiste paren; onopvallende witte bloemen.
Epilobium tetragonum L. (onagraceae): Kantige basterdwederik, Vierkante basterdwederik - zeer korte uitlopers, eindigend in rozetten; stengel hard, vezelig,

met twee tot vier lijsten; blad licht- tot donkergroen, scherp getand-gezaagd, aflopend langs de stengel; kroonbladen lichtroze, soms roomgeel.
Pelargonium tetragonum L'Her. (geraniaceae) - drie- tot vierhoekige, succulente takken.

■ **tetragonolobus**: tetragônos + lobos = lob (G):
Tetragonolobus maritimus Roth (fabaceae): (Gele) Hauwklaver - stengel en blad blauwachtig groen of grijsgroen; blad met vijf enigszins vlezige, omgekeerd eivormige blaadjes; bloemen citroengeel (lichtgeel), alleen; bloemsteel meer dan dubbel zo lang als het draagblad; peul 3 à 6 cm, vierkantig, met vleugels (ribben).
Cyamopsis tetragonoloba (fabaceae): Guarplant - gekweekt voor voedsel en veevoeder; zaden leveren guarmeel (guargom); India.
Lotus tetragonolobus L. (Tetragonolobus purpureus Moench) (fabaceae) - één of twee vuurrode bloemen.
Psophocarpus tetragonolobus: Goa-boon - bloemen, bladeren, onrijpe peulen en gedroogde zaden, wortelknollen eetbaar.

■ **tetragonophyllus**: tetragônos + phullon = blad (G):
Acacia tetragonophylla (mimosaceae): Dead Finish - blad vierkant, naaldvormig en naaldscherp; goudkleurige, bolvormige bloemhoofdjes (Australië).

■ **tetragonopterus**: tetragônos + pteron = vleugel (G):
Tetragonopterus chalceus (characidae) - Karperzalm, Vetvin, mann. met verlengde rugvin; aquarium.

■ **tetragonurus**: tetragônos + oura = staart (G)
Tetragonurus cuvieri (tetragonuridae): Kwallenvis, Vierkantstaart - voedt zich met kwallen, giftig vlees.

Brandplekpaddenstoelen

Eddy Saveyn

Zoals sommigen wellicht al weten gaat dit jaar het brandplekpaddenstoelenproject van start.
Hieronder vind je een tekst uit de Nieuwsbrief 'Mossen en Lichenen - Planten - Paddenstoelen'.

Brandplekpaddenstoelen gezocht

Momenteel is er in Vlaanderen maar weinig bekend over brandplekpaddenstoelen. Wanneer na branden de brandplekken met rust worden gelaten is de kans groot dat er snel een aantal opvallende soorten verschijnen. Een gemakkelijk herkenbare en algemene zwam op brandplekken is bijvoorbeeld de Geelbruine brandplekbundelzwam (*Pholiota highlandensis*). Deze groeit meestal in groepen op verbrand hout. De meeste brandplekpaddenstoelen zijn zeldzaam en gaan achteruit door afname van branden als beheermaatregel. De Vlaamse mycologen starten daarom met een brandplekkenproject, waarmee een betere kijk kan verkregen worden op de toestand van deze zwammen in Vlaanderen.

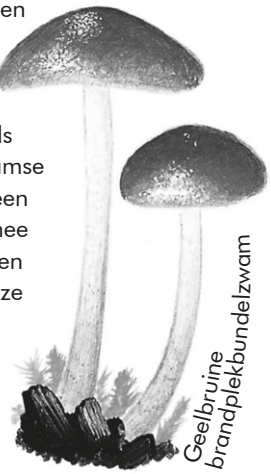
Geelbruine brandplekbundelzwam

Voor dit project wordt op twee manieren medewerking gezocht: enerzijds zoeken we beheerders die locaties van recente (tot twee jaar oud) brandplekken kunnen melden, anderzijds is medewerking van paddenstoelenkenners die mee naar brandplekzwammen willen zoeken ten zeerste gewenst. In Natuur.focus verscheen recent een artikel over dit project. Voor meer informatie kan je terecht bij Wim.Veraghtert@natuurpunt.be of Roosmarijn.steeman@natuurpunt.be.
Aan alle geïnteresseerden wordt nu al gevraagd om uit te kijken naar brandplekken en deze door te geven. Je mag die doorgeven aan mij (eddy.saveyn@scarlet.be; tel. 09/380.03.00) of rechtstreeks aan de coördinator voor Oost- en West-Vlaanderen: Christine Hanssens, freddy.deckers@scarlet.be, tel. 056/21.23.13, Jan Breydellaan 94, 8500 Kortrijk.

Belangrijke info die je hierbij al kan meegeven:
- juiste locatie, adres en/of plan, IFBL-hok;
- ouderdom van de brandplek, indien gekend, (1, 2,... jaar);
- aard van de brandplek, indien gekend (wat is er opgestookt?);
- biotoopbeschrijving;
- je contactgegevens (naam, adres, mailadres, telefoonnummer).

Opening van het reservaat Paddenbroek

Norbert Desmet

Na een al lange aanloop naar de erkenning van het beheerplan Paddenbroek en de toezegging van het beheer aan Natuurpunt was het eindelijk zover: het gemeentelijk reservaat werd geopend op 31 mei. Dit gebeurde in een officieel gedeelte om 11u met toespraken door de burgemeester van

Onthulling *foto: Thijs Lietaer*

Kluisbergen P. Willequet en onze erevoorzitter Prof. U. Librecht, waarin de historiek en het belang van dit moerasreservaat werden benadrukt. Door de ligging zo uitzonderlijk dicht bij de dorpskern heeft het reservaat naast zijn natuurwetenschappelijke waarde ook een grote educatieve waarde voor o.a. de scholen van de gemeente.

Daar is al, in samenwerking met de gemeente, RLVA en NP, wat werk verzet: er is een kijkhut, een mooi knuppelpad en nu, ter gelegenheid van de inwandeling, ook nieuwe infoborden. Er is een afsluiting geplaatst om de 3 koeien en de 5 ezels binnen te houden en er is gemaaid in 2008. De resultaten van die aanloop liegen er niet om, er zit weer kleur van Gele lis, Dotterbloemen, Poelruit en wederik in de monotone zeggevelden, de conservators deden goed werk, geholpen door de viervoeters!

Daar konden zich meer dan 60 deelnemers van vergewissen die waren opgekomen om 9 u om tevens een nieuw wandelpad (met folder!) in te wandelen. Thema daarbij is de oude ijstijdvallei waaruit dit gebied ontstaan is. Het was deugddoend veel mensen uit Kluisbergen zelf te verwelkomen en zo te zien was iedereen 'content'. Een drankje aangeboden door NP na de speeches lokte nog een twintig mensen meer onder een stralende zon!

En zo zijn ze weg daar in Kluisbergen, alvast voor 9 jaar in een gemeentelijk natuurreservaat. Het is een uitdaging om in een wat moeilijker structuur toch het beste uit dit gebied te halen. De Moerassprinkhanen, Waterrallen en het Moeraskruiskruid kunnen dus ook tevreden zijn…

Op weg *foto: Thijs Lietaer*

Norbert geeft uitleg over het nieuwe knuppelpad
foto: Marc De Donder

Dank aan iedereen die zich die dag heeft ingezet, en als je eens passeert, neem wat tijd om het eens te bekijken.

Conservators: Thijs Lietaer, Peter Vandekerkhove en Norbert Desmet.

Dagboek van een groenling.

Hugo Verschelden.

Mensen met een groen hart.

Toen ik als beginnend natuurliefhebber enkele maanden op mijn hurken als een wat onbescheiden 'voyeur' met een camera rond mijn nek door de natuur kroop, begon ik te beseffen dat ik wat meer voor onze groene omgeving moest doen. Uiteraard blijft het leuk om een ongekend beestje tussen al dat groen te ontdekken, maar als je ziet en hoort hoe de laatste restanten van de 'wildernis' in ons overbevolkte landje teloor gaan, begint het aan je gemoed te knagen. Je krijgt een schuldgevoel als je enkel maar wat foto's maakt om daarmee bij je medemens te pronken. Neen, van zodra je hart voldoende groen geworden is, wil je dat twee- en meerpotige volkje uit het dierenrijk en zijn groene habitat betere overlevingskansen geven. Je wil bovendien ook nog meer natuur in de gekunstelde omgeving waarin wij mensen dagdagelijks rond hotsten.

Nu zijn er velen die hun schouders ophalen en verkondigen dat de natuur zich wel aanpast omdat die dat altijd al heeft gedaan. Ze hebben blijkbaar ergens van Sir Darwin en zijn evolutietheorie gehoord en laten de evolutie daarom dus maar gewoon haar gang gaan. Genoegzaam zit deze soort 'evolutionisten' op zijn terras van natuursteen en ziet hoe de schildpad zacht zoemend het gazon afknabbelt en zowaar zonder te botsen langs het rijtje geknipte taxusstruikjes, de coniferen, de betegelde vijver en het witnaakte vrouwenbeeld naar zijn 'docking- station' rijdt. Om zijn batterij daar geheel zelfstandig aan het stroomnet voor de volgende snijronde op te laden. De evolutie staat inderdaad niet stil. Het nestkastje dat boven dit gebeuren tegen de muur hangt, werd daar als milde tegemoetkoming aan de verloren natuur opgehangen. Maar niettegenstaande het deurtje altijd open staat heeft er nog nooit een vogeltje in gewoond. Proper en steriel, net als de tuin en de riante villa wacht het daar nu al jaren op het eerste gevleugelde gezinnetje. Misschien zou daar beter een koekoeksklok worden opgehangen zodat de eigenaars blijvend de zekerheid hebben dat hun gevel in siersteen nooit bekakt geraakt. Denk ik dan wat onbeschaamd terwijl ik door mijn eigen tuin wandel.

Mijn tuin zag er toen wel redelijk milieuvriendelijk uit, maar toch vond ik er tijdens mijn zoektochten te weinig klein grut. De natuur mocht wel wat meer toegang krijgen zodat de schepsels er zich beter thuis voelden. Bij nader toezien dienden er meer diervriendelijke bloemen, heesters en bomen geplant. Ook het ruime gazon mocht wel wat inkrimpen en de betonnen vijver met zijn steile oevers en het teveel aan goudvissen was nogal vijandig voor het wilde waterleven. De vogelkastjes, ooit gekocht in een vlaag van natuurvriendelijkheid, waren ondertussen ook in verval geraakt. En zeg het zelf, welke vogel wil er nu een woonst zonder bodem of een thuis met

een lekkend dak ? Het werd me dus duidelijk, een renovatie met vergroening drong zich op.

Met die gedachte trok ik mijn werkkleren aan, woelde een groot stuk van het gazon om en plantte een aardig plantsoen met inheemse struiken en bomen. In de bestaande bomen hing ik nieuwe nestkastjes en ook de voederplank werd hersteld. De goudvissen verhuisden naar de buur met zijn betegelde vijver om de kikkers en andere waterbeestjes in mijn vijver een betere kans te geven. Een vlottertje verschafte de vogels een betere toegang tot het water en gelegenheid om zich in de aangelegde ondiepte te wassen. Achter in de tuin stapelde ik een houtwal die aan Egels en andere diertjes een vrij onderdak bood. Op de nieuwe tuinpaden legde ik een laag houtschors zodat de bodemdiertjes ook aan hun trekken konden komen.

Na de werkzaamheden ging ik tevreden over mijn nieuwe paradijs achter de kachel zitten en zag dat het goed was. Als een Griekse god die af en toe op de aarde kwam, bewonderde ik mijn schepping. Toen er reeds op de eerste dag een spichtige Pimpelmees een nestkastje kwam verkennen en met zijn bekje aan de nestopening zat te timmeren, kreeg ik een heerlijk voldaan gevoel. De lente mocht komen. Doch nog tijdens diezelfde winter kwam al snel het besef dat ik nog meer kon doen. Opnieuw kwam de onrust aan mijn groene geweten knagen. Ik moest nog een ander doel zien te vinden om opnieuw tot rust te komen. En zo gebeurde dat ik op een winterse zaterdag mijn laarzen aan trok en met goede voornemens de deur uit stapte. Inmiddels had ik immers het Bos t'Ename tussen de heuvels van de Vlaamse Ardennen ontdekt.

Zo doende stond ik op die koudwinterse dag nog wat onzeker met een hamer, een nijptang en wat krammen tussen de andere vrijwilligers. Stoere kerels met spieren, maar ook jeugdig jonge gasten, allen met een innemend enthousiasme, een spontane lach en vooral met liefde voor hun bos. Nu was ik niet van de streek en de lokale taal in het zuiden van de provincie klonk toch nog iets anders dan bij me thuis in het noorden, maar Guido onze voorman sprak luid en duidelijk, zodat ik toch meteen begreep wat me te doen stond. Ik zou het team helpen bij het herstellen van de omheining van het weiland om te beletten dat de koeien, een bont ras dat het af en toe blijkbaar ook te bont maakte, niet meer zouden uitbreken. Ik, die toen nog dacht dat het bos t'Ename enkel uit bomen bestond, had het dus toch ergens mis. Mijn bijdrage aan de natuur leek me bij het horen van de opdracht nogal twijfelachtig. Ik had zelfs het gevoel dat ik de natuur met een omheining moest gaan insluiten zodat de koeien diezelfde natuur konden bedwingen. Dus enige verklaring voor deze schijnbare contradictie met het gevoerde bosbeheer was toch wel nodig. Anders kon ik beter terug in de warmte bij de kachel gaan doezelen. Want het was verdikke bibberig koud die morgen.

Maar wees gerust beste lezer, de verklaring kreeg ik later bij een overheerlijke kom verse soep, een bruine boterham met vers gehakt en een stevige kwak mosterd. En het flesje bier mag ik hier nu toch ook niet vergeten te vermelden, want werken maakt immers dorstig. Ik voelde me daar direct op mijn plek tussen de mannen van 't Bos t'Ename. Het leek wel of ik thuis kwam bij vrienden. En wat betreft de 'boskoeien', die zorgen met hun geduldig gegraas eenvoudigweg voor een open bos waardoor de diversiteit in de fauna en flora kan toenemen. Deze nobele stelling paste volledig in mijn eigen doelstelling zodat ik na de noen lichamelijk en geestelijk voldaan en met de bijl op de schouder het bos in stapte. Daar tussen de oude bomen ontmoeten wij vrienden vrijwilligers elkaar nu nog steeds om als wat groot uitgevallen kabouters voor ons geliefde bos te zorgen. De rest van de mensheid en het nageslacht mag ons wel dankbaar zijn. Of misschien ook wel af en toe een handje komen toesteken, want hoe meer schouders hoe meer draagkracht. Doen dus!

GZ: Natuurpunt afdeling Groot Zingem
IWG: Invertebratenwerkgroep 'Lampyris'
JNM: Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming
KBE: Kern Werkgroep Bos t'Ename
KRB: Kern Rondom Burreken
MOW: Milieufront Omer Wattez
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
OUD: Natuurpunt afdeling Oudenaarde
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
SL: Natuurpunt afdeling Schelde-Leie
SV: Natuurpunt afdeling Scheldevallei
TW: Trage Wegen vzw
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
VA-*plus*: Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*.
VWG: Vogelwerkgroep (vroeger WVO)
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
ZV: Natuurpunt afdeling zwalm.vallei
ZWG: Zoogdierenwerkgroep

Zondag 5 juli 2009

■ **VWG+ SL: Zomeruitstap van de Vogelwerkgroep naar Zeeland over de Westerschelde.** Gidsen Nico Geiregat tel. 0473/93.32.33. & Paul Vandenbulcke, tel 0475/34.65.86. Afspraak aan de kerk van Eke om 7u30. Einde omstreeks 19u. Meebrengen: stevig schoeisel (aangepast aan de weersomstandigheden), vogelgidsen, verrekijker/ telescoop, picknick die we 'ergens langsheen het traject' nuttigen.

■ **IWG + KRB: Vlinders in 't Burreken**, Ronny De Clercq. Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 14u in 't Burreken, ter hoogte van de bramentuin op de Ganzenberg, Schorisse. Voor het merendeel van de vlinders is het nog wat te vroeg, omdat ze nu in een rups of popstadium vertoeven. Toch vliegen er al enkele speciale graslandsoorten. Op zoek dus naar het Icarusblauwtje, Bruin blauwtje en Hooibeestje.

Dinsdag 7 juli 2009

■ **ZV: Beheerswerken in natuurgebied Jansveld (Middenloop Zwalm).** Verantwoordelijke: Jan François, tel. 09/361.03.00. Samenkomst om 19u30 aan het zuiveringsstation van Brakel. Er worden distels gemaaid. Einde om 22u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, zeis.

Zaterdag 11 juli 2009

■ **SL: Beheerswerken in het Kordaelbos te Nokere.** Verantwoordelijke: Lieven Kinds, tel. 09/383.71.39. Afspraak om 9u aan de ingang van het bos in de Holstraat te Nokere. Voorbereiding van hakhoutbeheer en maaibeheer. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: zaag, bijl, werkhandschoenen, laarzen.

Donderdag 16 juli 2009

■ **WMB: Zomeravondwandeling in natuurgebied Munkbosbeekvallei.** Gids: Laurent Flostroy, tel. 0498/67.71.09. Afspraak om 19u30 aan de bushalte schuin tegenover de kerk van Beerlegem (Zwalm). Einde rond 21u30. Meebrengen: stevig schoeisel.

Zondag 19 juli 2009

■ **SL: Natuurwandeling in de Leievallei te Gottem.** Gids: Karel De Waele (tel. 09/3864560; GSM - enkel die namiddag! - 0474/77.82.76). Samenkomst om 14 aan de kerk van Gottem. Wandeling langs de nieuwe en de oude Leie én een stuk van de Mandelbeekvallei, met aandacht voor zingende vogels, bloeiende planten en andere natuurverschijnselen. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: stevig schoeisel, verrekijker.

Woensdag 22 juli 2009

■ **SV: Avondlijke natuurwandeling langs de oude en de nieuwe Schelde in Meilegem.** Gids: Karel De Waele (tel. 09/386.45.60 of –enkel die avond: GSM 0474/77.82.76). Samenkomst om 19u aan de Kaaihoeve in Meilegem. Einde omstreeks zonsondergang. Genieten van de vogelwereld op het water en de flora op de Scheldedijk. Meebrengen: verrekijker, stevig schoeisel, aangepaste kledij.

Zaterdag 25 juli 2009

■ **NWB: Plantenstudiedag in de kalkstreek te Somme-Leuze.** Gids: Freddy Wyzen, tel 0478/65/14/48. Samenkomst om 9u aan de kerk van Somme-Leuze (aan de N953 in de prov. Namur). Einde omstreeks 17u. De ganse dag planteninventarisatie in een nog te bepalen kmhok met kalk- en schiefferheuvels, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Ook geschikt voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank (eventueel rugzakje om dit mee te dragen). Liefhebbers uit onze regio kunnen voor kostendelend rijden altijd contact opnemen met Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 of e-mail karel.de.waele@skynet.be.

Zondag 26 juli 2009

■ **SL: Familiale natuurwandeling te Nokere en omgeving.** Gids: Bert Dhondt, tel. 09/280.00.01. Samenkomst om 14u aan de kerk te Nokere. Landschapswandeling langs de houtkanten, onkruid- en wildakkers en het kasteelpark van Nokere. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker.

Zaterdag 1 augustus 2009

■ **SL+PWG: 'Flora van de Leieoevers' deel 1 in Deinze.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 (enkel die namiddag: GSM: 0474/77.82.76). Samenkomst om 14u op de parking aan de O-L-Vrouwkerk in Deinze (bij de markt). We maken per uitzondering een wandeling langs de Leie van Deinze naar Astenesas en doorkruisen daarmee vier hokken: D2-47-12, D2-47-21, D2-37-43 en D2-37-44. De chauffeurs worden met de wagen teruggevoerd naar de kerk van Deinze. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora van deze vier km^2, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: stevig schoeisel, loep, flora's.

Zondag 2 augustus 2009

■ **RO: Vlindertocht langs oude spoorlijn Ronse-Doornik.** Gids: Jo Glibert, tel. 055/21.00.46. Samenkomst om 14u aan het station van Ronse. Aandacht voor vlinders en andere insecten. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: vlindernet, insectengidsen, laarzen of goed schoeisel.

Donderdag 6 augustus 2009

■ **ZV: Zomeravondwandeling in natuurgebied Jan De Lichte.** Gids: Bart Magherman, tel. 09/360.09.99. Afspraak om 19u30 aan de kerk van Velzeke - Zottegem. Einde om 22u. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen.

Zaterdag 8 augustus 2009

■ **NWB: Plantenstudiedag in Klein-Willebroek.** Gids: Nico Wijsmantel, tel. 03/44.047.03. Samenkomst om 9u aan het sashuis in Klein-Willebroek. Einde omstreeks 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok D4-15-24, met het zoetwatergetijdengebied van de Rupel en de Schelde, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Ook geschikt voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank (eventueel rugzakje om dit mee te dragen). Liefhebbers uit onze regio kunnen voor kostendelend rijden altijd contact opnemen met Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 of e-mail karel.de.waele@skynet.be.

Zondag 9 augustus 2009

■ **IWG+ KRB: Libellen en sprinkhanen in 't Burreken.** Gidsen: Ronny De Clercq en Geert De Knijf. Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 14u in 't Burreken, ter hoogte van de bramentuin op de Ganzenberg, Schorisse. Welke libellen kunnen we verwachten/vinden in

't Burreken? Tezelfdertijd zoeken en kijken we ook naar sprinkhanen en andere invertebraten. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: vlindernet.

Zaterdag 15 augustus 2009

■ **SL+PWG: 'Flora van de Leieoevers' deel 2 in Machelen.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 (enkel die namiddag: GSM: 0474/77.82.76). Samenkomst om 14u aan de kerk van Machelen aan Leie. We kammen de omgeving uit van de oude en de nieuwe Leie in hok D2-46-32. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora van één km², waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, loep, flora's.

■ **IWG: Daguitstap naar het land van Waas en Saefthinghe.** Info en inschrijven: Hugo Verschelden gsm 0473/60.88.98. Samenkomst om 9u aan de Bioshop De Zonnebloem, Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde (eventueel mogelijkheid tot carpooling) of om 10u Priesteragiestraat 5 Verrebroek. We wandelen en kijken vooral uit naar ongewervelden in enkele natuurgebieden van Natuurpunt WAL en langs het knuppelpad in het Verdronken land van Saefthinge. Verder met bezoek en lunch in het fort Lievekenshoek en met gratis boottocht over de Schelde van het polderdorp Doel naar Lillo. Het programma vind je op website www.Lampyris.be.

Donderdag 20 augustus 2009

■ **ZV: Zomeravondwandeling in natuurgebied Boterhoek.** Gidsen: Lieven Nachtergale en Joris Otte, tel 09/360.44.82. Samenkomst om 19u30 aan de Boembekemolen te Brakel - Michelbeke. Einde om 21u30. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, verrekijker.

Zaterdag 22 augustus 2009

■ **NWB: Plantenstudiedag langs de Damse vaart te Oostkerke.** Gids: Hedy Lecomte, tel. 050/54.49.24. Samenkomst om 9u aan de kerk van Oostkerke (bij Damme). Einde omstreeks 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok B2-53-34 met de dijken langs de Damse vaart, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Ook geschikt voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank (eventueel rugzakje om dit mee te dragen). Liefhebbers uit onze regio kunnen voor kostendelend rijden altijd contact opnemen met Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 of e-mail karel.de.waele@skynet.be.

Vrijdag 28 augustus 2009

■ **ZV+ ZWG: Nacht van de vleermuis. Vleermuizen in en om de tuin.** Info: Laurent Flostroy, tel. 0498/67.71.09 of laurent.flostroy@telenet.be en Bart Magherman, tel. 0475/87.59.13. Afspraak van 20u tot 21u in de zaal 'De Blauwe Wolk', Grotstraat 22 te Zottegem (Grotenberge). Uitleg over vleermuizen, wandeling in het domein Breivelde met bezoek aan ijskelder en zoektocht naar vleermuizen die ook in de tuin komen fladderen. Einde omstreeks 23u. Zie ook http://users.telenet.be/zoogdiervaplus/Aktiviteiten/Aktiviteiten.html.

Zaterdag 29 augustus 2009

■ **ZV+PWG: 'Najaarsflora langs de Zwalm' deel 1 in Munkzwalm.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 (enkel die namiddag: GSM: 0474/77.82.76). Samenkomst om 14u aan de kerk van Munkzwalm. We kammen de omgeving van de Zwalm uit in hok E3-12-44. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora van één km², waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, loep, flora's.

■ **SL: Officiële inwandeling van het knuppelpad doorheen het reservaat Zeverenbeekvallei.** In aanwezigheid van het college van burgemeester en schepenen van Deinze starten we om 17u aan de kerk van Wontergem. Het heeft wat voeten in de aarde gehad maar eindelijk wordt in het reservaat Zeverenbeekvallei te Wontergem het knuppelpad officieel ingewandeld. Met dit stuk wandelpad wordt een 'doorsteek' die tientallen jaren geleden verdween weer geopend en kan je de unieke vallei in de deelgebieden Dender en Vondelmeers bezoeken. Het natuurreservaat is inmiddels ook meer dan 50 ha groot en een gevestigde waarde in Vlaanderen. Het pad en verschillende andere grote inrichtingswerken werden door de terreinploeg van Natuurpunt en met de financiële steun van het Agentschap voor Natuur en Bos en de stad Deinze gefinancierd en gerealiseerd.

Aansluitend is er om 19u een receptie in zaal Ter Donck, Terdonkstraat te Wontergem, gevolgd door een pizzamaaltijd met 3 soorten pizza om 20u. Inschrijven voor de avond kan door het storten van 13 EUR (6 EUR voor kinderen onder de 12 jaar) op rekening 860-1069783-49 van 'Werkgroep Zeverenbeekvallei'. Allen daarheen!! Info bij Ann en Geert: mail: ann.doutreloigne@telenet.be.

Zondag 30 augustus 2009

■ **VA+ VWG: Vogelringactiviteit.** Gidsen: Lietaer Thijs (Thijs.Lietaer@telenet.be of tel: 0473/58.17.14) en Desmet Norbert. **inschrijven verplicht** bij Thijs! Max. deelnemers: 20. Afspraak om 6u45 op parking voor de kerk van Berchem (Kluisbergen). Vandaar verplaatsen we ons samen naar de ringplaats. We krijgen een unieke gelegenheid om vogelringers aan het werk te zien en vogeltjes van heel dichtbij tot in de details te bewonderen... Bij slecht weer zal deze activiteit niet doorgaan en worden de deelnemers verwittigd. Meebrengen: laarzen, verrekijker (ev. fototoestel), gidsen...

■ **SL: Familiale natuurwandeling in het Brakelbos.** Gids: Lieven Kinds, tel. 09/383.71.39. Samenkomst om 14u aan de kapel D'hoppe (op het kruispunt van Houppe en Paillart te Vloesbergen (Flobecq)). Speciale aandacht voor bosecologie. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

Zaterdag 5 september 2009

■ **NWB: Plantenstudiedag in het vijvergebied van Midden-Limburg.** Gids: Leo Andriessen en Cécile Nagels, tel. 012/672227 of GSM 0498297512. Samenkomst om 9u aan de kerk van Kuringen (bij Hasselt). Einde omstreeks 17u. De ganse dag planteninventarisatie in een nog te bepalen kmhok met vijvers, heidegebieden en vennen, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Ook geschikt voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank (eventueel rugzakje om dit mee te dragen). Liefhebbers uit onze regio kunnen voor kostendelend rijden altijd contact opnemen met Willy Herreman, tel. 056/21.82.72 (dus **niet** met Karel!).

Zondag 6 september 2009

■ **VA+VWG: Vogelobservatie aan de moerassen van Harchies (Henegouwen).** Gids: Willy Aelvoet, tel. 055/31.67.30. Samenkomst om 7u aan de kerk van Leupegem. Terug in Leupegem om 12u30. Waarschijnlijk is de Visarend, zoals gewoonlijk op post. Ook andere roofvogels als Buizerd, Wespendief en Bruine kiekendief zijn te verwachten, naast verschillende soorten eenden en andere watervogels. Meebrengen: laarzen, verrekijker (eventueel telescoop), vogelgidsen.

ZV: Bomenwandeling in natuurgebied Munkbosbeekvallei. Verantwoordelijke: Laurent Flostroy, tel 0498/67.71.09. Afspraak om 14u aan de bushalte tegenover de kerk van Beerlegem (Zwalm). Wandeling met speciale aandacht voor bomen en bos. Einde voorzien rond 16u30. Meebrengen: stevige schoenen of laarzen.

Woensdag 9 september

■ **VWG: Bijeenkomst van de Vogelwerkgroep in het Stedelijk Centrum te Heurne**, o.l.v. Paul Vandenbulcke, tel 0475/34.65.86. Aanvang om 20u. Einde rond 22u30. Op deze bijeenkomst van de vogelkijkers uit de regio (of daarbuiten) zul je ongetwijfeld nieuwe zaken bijleren. Sedert het pure vergaderen op een ander moment plaatsvindt, staat alles in het teken van vogels en vogelkijken. Er worden enkele voorstellingen gebracht, die kunnen gaan over diverse thema's: determinatie, reisverslagen, projectresultaten,… Dit zowel voor de beginnende vogelkijker als de meer gevorderde. De exacte inhoud kan minstens een week op voorhand gevonden worden bij 'activiteiten' op onze VWG-website: http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/.

Donderdag 10 september 2009

■ **IWG+ OUD: Nachtexcursie bij Rik t' Hooft.** Gids: Bryan Goethals. Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 20u bij Rik t' Hooft, Bergstaat 37, 9700 Oudenaarde. Spinnen zijn, net als onze gids, niet enkel gedurende de daguren actief. Als het donker wordt komen ze te voorschijn om hun avondmaal te verorberen en dan staan de leden van de ongewerveldenwerkgroep natuurlijk klaar om hen te vangen, op naam te brengen en hen nadien weer los te laten bij Rik thuis. Einde omstreeks 23u.

Zaterdag 12 september 2009

ZV+PWG: 'Najaarsflora langs de Zwalm' deel 2 in Munkzwalm. Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 (enkel die namiddag: GSM: 0474/77.82.76). Samenkomst om 14u aan de kerk van Munkzwalm. We kammen de omgeving van de Zwalm uit in hok E3-12-43. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora van één km², waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, loep, flora's.

■ **ZV: Pluk autochtoon zaad.** Verantwoordelijke: Joris Otte, tel. 09/360.44.82. Samenkomst om 14u aan de kruising van de Kasteeldreef en het Mijnwerkerspad te Brakel - St-Maria-Oudenhove. Deze activiteit is ook geschikt voor kinderen. Einde om 17u. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, werkhandschoenen, emmer en lange stok.

Zondag 13 september 2009

■ **SL: Familiale natuurtocht naar de Langemeersen te Wortegem-Petegem.** Gids: Paul Cardon, tel. 055/31.19.92. Samenkomst om 14u aan de kerk van Petegem. Landschapswandeling langs de reservaatpercelen in de Scheldemeersen. In 1982 deed de toenmalige Wielewaal er zijn eerste aankoop (2,5 ha). Ruim 25 jaar later is de oppervlakte ruim vertienvoudigd. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

Donderdag 17 september 2009

■ **ZV: Zomeravondwandeling in natuurgebied Perlinkvallei.** Gids: Gert Govaerts, tel. 09/235.58.55. Wandeling met aandacht voor de trage wegen in de omgeving. Samenkomst om 19u30 op de parking aan de kerk van Sint-Blasius-Boekel, Marlboroughstraat te Zwalm – Sint-Blasius-Boekel. Einde om 21u. Meebrengen: stevig schoeisel, verrekijker.

Zaterdag 19 september 2009

■ **NWB: Plantenstudiedag op Antwerpen Linkeroever.** Gids: René Maes, tel. 03/252.41.23. Samenkomst om 9u aan de kerk van Zwijndrecht. Einde omstreeks 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok C4-25-24 met opgespoten terreinen en natuurcompensatiegebieden, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Ook geschikt voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank (eventueel rugzakje om dit mee te dragen). Liefhebbers uit onze regio kunnen voor kostendelend rijden altijd contact opnemen met Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 of e-mail karel.de.waele@skynet.be

■ **ZV + JNM: Beheerswerken in natuurgebied Parkbos-Uilenbroek ism. JNM Zottegem.** Verantwoordelijke: Herman Haustraete, tel.09/360.72.11. Samenkomst om 9u aan de picknictafel aan de Waesberg te Lierde. Afvoer van maaisel in de bronzones van deelgebied Uilenbroek. Einde om 16u30. Meebrengen: **laarzen** + picknick. Drank wordt voorzien door Natuurpunt zwalmvallei.

Zondag 20 september 2009

■ **VA: Gezinswandeling in de Schamperij (Maarkebeekvallei).** Gids: Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10. Samenkomst om 14u aan de kerk van Schorisse voor een landschapswandeling en een kennismaking met het bebost deelgebied Schamperij. De Maarkebeekvallei strekt zich uit over de gemeenten Oudenaarde, Maarkedal en Horebeke en is grotendeels gelegen op de noordelijke (steile) flank van de Maarkebeek. Het doet denken aan de landschappen van Valerius de Saedeleer. Einde om 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, verrekijker.

Donderdag 24 september 2009

■ **IWG: Evaluatie en planningsvergadering 2010.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse.

Zaterdag 26 september 2009

■ **OUD+PWG: 'De stedelijke flora' deel 1 in Oudenaarde.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/3864560 (enkel die namiddag: GSM: 0474/778276). Samenkomst om 14u op de parking aan de voorkant van het station van Oudenaarde. We kammen het stadsdeel uit in hok E2-28-32. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora van één km², waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: stevig schoeisel, loep, flora's.

Zondag 27 september 2009

■ **ZV + VWG: Uitstap naar Noord-Frankrijk.** Gidsen Bart Magherman tel. 0475/87.59.13 & Paul Vandenbulcke 0475/34.65.86. Afspraakplaatsen voor kostendelend vervoer: **1)** aan de voet van de Nederzwalm-Zingembrug kant Zingem om 6u10 en **2)** Nieuwe Parking aan oprit E17 Kruishoutem kant Olsene om 6u30. We gaan naar Cap Gris-Nez de zeetrek gaan bekijken. Afhankelijk van het succes daarbij, verkennen we ook andere plekken in die regio. Als het zo zou zijn dat de weersomstandigheden weinig belovend zijn of ideaal voor landtrektellen, kan de uitstap aangepast worden: hou het forum en de agenda op www.vwg-vlaamseardennenplus.be in de gaten.

■ **IWG+ VA: Spinnen en hooiwagens in 't Burreken.** Gidsen: Bryan Goethals en Ronny De Clercq. Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 14u in 't Burreken, ter hoogte van de bramentuin op de Ganzenberg, Schorisse. September is de spinnenmaand bij uitstek. Overal zien we webben maar niet alle spinnen weven een web om een oogst aan vliegjes binnen te halen. Sommige lopen over de bodem op zoek naar hun prooi. Bryan weet ze te verschalken en op naam te brengen. Einde omstreeks 17u.

Zaterdag 3 oktober 2009

■ **VWG: Simultaantrektellen.** Gids: Paul Vandenbulcke tel. 0475/34.65.86. We bemannen onze trektelpost vanaf zonsopgang (8u) tot minstens 11u en langer indien de trek-omstandigheden goed zijn. Raadpleeg onze website http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/activiteiten.php om te weten te komen op welke plaats in onze regio we zullen trektellen. Meebrengen: warme kledij, verrekijker, vogelgids, ev.telescoop,...

■ **NWB: Plantenstudiedag in Roux (bij Charleroi).** Gids:Chris De Caluwé, tel. 02/361.60.54. Samenkomst om 9u aan het station van Roux. Einde omstreeks 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok G4-46-13 met een kanaal, terrils en spooremplacement, waarbij ook het

gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Ook geschikt voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank (eventueel rugzakje om dit mee te dragen). Liefhebbers uit onze regio kunnen voor kostendelend rijden altijd contact opnemen met Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 of e-mail karel.de.waele@skynet.be

Zondag 4 oktober 2009

■ **RO: Herfstwandeling in Bois Joly.** Gids: Jeannine Tassyns tel 055/20.67.69. Samenkomst om 14u aan het nieuw kerkhof te Ronse, kant Hogerluchtstraat. Herkennen van bomen aan bladeren, vruchten en schors. Einde omstreeks 17 u. Laarzen zijn aangewezen.

Donderdag 8 oktober 2009

IWG: Ambetante beestjes, Bryan Goethals. Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 20u in de Bioshop De Zonnebloem, Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde. Luizen, vlooien, muggen, enz… kunnen ons soms aardig op de zenuwen werken. (Waarom heeft Noë ze meegenomen op zijn ark?). Hebben ze ook nuttige en goede, maar minder gekende, kanten? Bryan is hun advocaat. Einde omstreeks 22u30.

Zaterdag 10 oktober 2009

■ **OUD+PWG: 'De stedelijke flora' deel 2 in Oudenaarde.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 (enkel die namiddag: GSM: 0474/77.82.76). Samenkomst om 14u op de parking aan de voorkant van het station van Oudenaarde. We kammen het stadsdeel uit in hok E2-28-41. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora van één km^2, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: stevig schoeisel, loep, flora's.

■ **ZV: Beheerwerken in natuurgebied Vossenhol ism JNM Zottegem.** Verantwoordelijke: Jan François, tel. 09/361.03.00. Afspraak om 9u aan het perceel in de Vossenholstraat te Zottegem. Afvoeren van het maaisel van het oudste perceel. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, riek. Drank en boterham wordt voorzien door Natuurpunt zwalm.vallei.

Zondag 11 oktober 2009

■ **SL: 'Kabouters proeven van het Stadsbos Deinze'.** Vrije wandeling door het stadsbos van Deinze, (omgeving Astenedreef en het 'Kom-op-tegen-kankerbos' van ANB in Astene), met hier en daar proeven van allerlei lekkers dat verband houdt met het bos in de herfst... dit alles in een sprookjesachtige sfeer vol kabouters. Vrije start tussen 13u30 en 14u30 aan de parking van De Ceder, Parijsestraat 34, Astene. Einde om 17u30. Afstand ong. 4 km. Deelnameprijs 5 EUR, 16 EUR voor gezinskaart. Vooraf inschrijven is verplicht. Kaarten te bekomen in Bio Shop Deinze en De Ceder te Astene. Organisatie: Samenwerkingsverbond Stadsbos Deinze, Natuurpunt Schelde-Leie en andere verenigingen. Meer info via www.stadsbosdeinze.be.

■ **SL: Familiale natuurwandeling in Spitaelbossen.** Gids: Lieven Kinds, tel. 09/383.71.39. Samenkomst om 14u aan de parking rechts einde Kalkhoevestraat te Waregem. Speciale aandacht voor bosecologie. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

■ **IWG+VA: Bodemdiertjes in 't Burreken.** Gids: Ronny De Clercq. Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 14u in 't Burreken, ter hoogte van de bramentuin op de Ganzenberg, Schorisse. Duizendpoten, miljoenpoten, pissebedden, springstaarten en ander klein grut. Deze kleine diertjes zijn het thema van deze opsporingsexcursie in 't Burreken. Einde omstreeks 17u.

Donderdag 15 oktober 2009

■ **ZV+ IWG: Slakkencursus te Zottegem. Deel 1.** Info: Ward verhaeghe, tel 0476/60.02.15. Start om 20u in zaaltje bij café Meileken aan het station van Zottegem. Inleidende les determinatie van slakken. Einde omstreeks 23u. Driedelige cursus: zie 17 oktober en 26 november. Gratis cursus!

Zaterdag 17 oktober 2009

■ **NWB: Plantenstudiedag in Brugge.** Gids: Luc Allemeersch, tel. 02/361.60.54. Samenkomst om 9u aan de hoofdingang van het station in Brugge (kant Brugge centrum) waar we om 9h16 de stadsbus lijn 4 nemen naar ons studieterrein.(afstapplaats Sasplein). De wagen kunnen we kwijt in de parking Centrum-Station op 100 m van de hoofdingang van het station. Een dagticket kost 2.5 EUR. Gelieve tijdig aanwezig te zijn,de bus wacht niet! Aangezien we 's middags niet naar het station terugkeren moet de picknick meegenomen worden. Einde omstreeks 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok C2-22-13 met het stadscentrum en een stukje van de Damse Vaart, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Ook geschikt voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, lora's, lunchpakket met drank (met rugzakje om dit mee te dragen). Aansluitend vergadering voor het opstellen van de kalender 2010. Voorstellen kunnen ook vooraf telefonisch of schriftelijk doorgegeven worden aan André Van den Bergh, Vitsgaard 9, 1745 Opwijk, tel. 052/35.05.18, e-mail: andre.vandenbergh@skynet.be. Liefhebbers uit onze regio kunnen voor kostendelend rijden altijd contact opnemen met Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 of e-mail karel.de.waele@skynet.be

■ **ZV+IWG: Slakkencursus te Zottegem, deel 2.** Info: Ward verhaeghe, tel 0476/60.02.15. Tweedelige slakkenexcursie: Start om 11u te Michelbeke aan de parking bij Mijnwerkerspad aan de voet van de Berendries. Om 13u meegebrachte boterhammen opeten op café in Michelbeke, deel 2 start om 14u vanaf RWZI Nederbrakel. Einde rond 16u.

Zondag 18 oktober 2009

■ **SL: Familiale natuurwandeling in het Koppenbergbos.** Gids: Eddy Saveyn, tel 09/380.03.00. Samenkomst om 14u in de omgeving van café 'Den Os', Oude Steenweg 10 te Nukerke (parallel wegje van de N60 Oudenaarde-Ronse, als je van richting Oudenaarde komt een kleine km vóór de afslag naar Nukerke sla je rechtsaf). Aandacht voor herfstverschijnselen met in het bijzonder de paddenstoelen. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, loep.

Zaterdag 24 oktober 2009

■ **SV: Diavoordracht te Heurne: Antartica** door Patrick Decaluwé. Wie vorig jaar de diareeks van Patrick zag ('Onderwaterbeelden van dicht bij huis tot de verre tropische zeeën') zal zeker deze keer het reisverslag van zijn reis naar Antartica niet willen missen. Aanvang te 20u stipt in Zaal 'Amigo' (vroeger Stedelijk Centrum) bij de kerk te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom 2,50 EUR (max. 5 EUR per gezin).

Zondag 25 oktober 2009

VWG: Simultaantrektellen. Gids: Paul Vandenbulcke tel. 0475/34.65.86. We bemannen onze trektelpost vanaf zonsopgang (8u) tot minstens 11u en langer indien de trek-omstandigheden goed zijn. Raadpleeg onze website http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/activiteiten.php om te weten te komen op welke plaats in onze regio we zullen trektellen. Meebrengen: warme kledij, verrekijker, vogelgids, ev.telescoop,...

■ **KRB: Paddestoelenwandeling in het Burreken.** Gids: Willy Termonia. Contact: Filip Hebbrecht, tel 055/49.55.63. Samenkomst om 9u30 aan Perreveld N°14 te Zegelsem. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel.

■ **TW: Dag van de trage weg te Kluisbergen.** Gids: Filip Keirse, tel 055/38.78.83. Start om 14u aan de kerk te Kwaremont. Verdere gegevens volgen.

Prachtige natuurfoto's...

zijn te bewonderen op de websites van volgende natuurfotografen:

Yves Adams, Rollin Verlinde, Misjel Decleer en Ludo Goossens.
http://www.vildaphoto.net/

Prof. Paul Busselen.
http://www.kuleuven-kortrijk.be/nl/algemeen/natuur

Pieter en Marc Espeel.
http://www.fottoos.be

Gunther Groenez.
http://users.pandora.be/gunther.groenez/

Bart Heirweg.
www.bartheirweg.com

Gerard Mornie.
http://users.pandora.be/GerardMornie/

Ivan Steenkiste.
http://users.skynet.be/wielewaal/

Philip Vergeylen.
www.photographics.be.

de wassende maan c.v.
biodynamische tuinbouwcoöperatieve
beekstraat 35, 9800 astene - deinze
tel 09-386.82.14 of 09-386.98.79

openingsuren winkel:
- donderdag 14 - 19u
- vrijdag 9 - 19u
- zaterdag 9 - 18u

www.dewassendemaan.be

Bezoek de website van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
http://vlaamseardennenplus.be

Boomkwekerij
DE BOCK LV

Wij zijn specialisten in

Sierheesters, Rozen, Bamboes, Vaste planten, Coniferen, Sierbomen, Haagplanten, Fruitbomen.

Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde - Nederename

Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD

alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen

MICHAEL BEKAERT

Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel: 0497/43.01.79

LE ROY RINASSUR BVBA

Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel: 09/385.44.60 - 09/385.61.32
e-mail: leroy@rinassur.be

centea

verzekeringsmakelaar nr. 13839

ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN VERZEKERINGEN

Beatrijs

BOEKHANDEL

Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde

Tel: 055/31.44.77
Fax: 055/30.03.45

P.V.S. electronic developments b.v.b.a.

E L E K T R O N I C A
ontwerp - productie - repair

+ *ZAKLAMPEN* www.pvsed.com/zaklampen

voor alle inlichtingen:
info@pvsed.com of 055/49.60.12
Neerstraat 28, 9636 Nederzwalm. BE 866.983.228

Solid partners flexible solutions

FORTIS BANK

Naamloze vennootschap
Warandeberg 3
B 1000 Brussel

B.T.W. BE 403.199.702
H.R. Brussel nr. 76034

TUINAANLEG
specialiteit
opritten en terrassen

EV

tuinarchitect
VAN COLENBERGHE ERIC
Pontstraat 72 - 9870 Zulte
Tel. / Fax: 056/60.40.21

Office Partners

méér dan complete kantoorinrichting

gratis cataloog
& info folder
professioneel advies op maat

http://www.officepartners.be
e-mail: officepartners@skynet.be

Doornikstraat 8 - 9700 Oudenaarde
Tel: 055/30.41.13 - Fax: 055/30.91.13

POLET ACCOUNTANCY BVBA

Boekhouding - Fiscaliteit - BTW

Eenmanszaken - Vennootschappen

Pascal Polet
Meiweg 30, 9870 Zulte

Tel: 056/61.53.27
Fax: 056/61.79.01
Gsm: 0476/44.90.91
E-mail: polet.accountancy@skynet.be

Landbouwbeleid?

Rik Desmet

Op blz. 24 in dit nummer schrijft Norbert Desmet over de leegloop van ons landschap. Ook rond mijn huis is die duidelijk: geen Zomertortel, Koekoek, Grauwe gors… meer, och arme één Veldleeuwerik houdt dit jaar nog stand en af en toe vliegt zowaar nog een Boerenzwaluw over… Het lijkt wel oorlogsgebied waar eenzame vooruitgeschoven posten nog een tijdje stand houden om zich dan ook voor altijd terug te trekken uit dit doods niemandsland. En dan durft de landbouwsector het aan om langs onze wegen weer borden te zetten met als tekst: "dit mooi Zingems landschap wordt u aangeboden door de landbouw", beeld zonder klank…

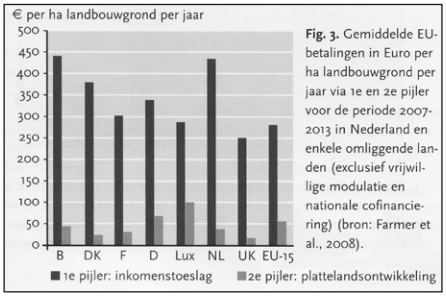

Fig. 3. Gemiddelde EU-betalingen in Euro per ha landbouwgrond per jaar via 1e en 2e pijler voor de periode 2007-2013 in Nederland en enkele omliggende landen (exclusief vrijwillige modulatie en nationale cofinanciering) (bron: Farmer et al., 2008).

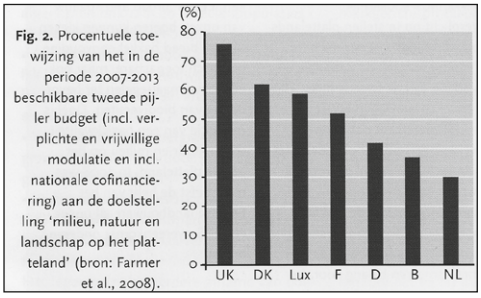

Fig. 2. Procentuele toewijzing van het in de periode 2007-2013 beschikbare tweede pijler budget (incl. verplichte en vrijwillige modulatie en incl. nationale cofinanciering) aan de doelstelling 'milieu, natuur en landschap op het platteland' (bron: Farmer et al., 2008).

In het laatste nummer van De Levende Natuur stond een verhelderend artikel over het Europese landbouwbeleid (GLB, Gemeenschappelijk Landbouw Beleid).

Sinds het begin van deze eeuw steunt het GLB op twee pijlers. De eerste pijler is het traditionele markt- en prijsbeleid, bedoeld om de boeren te beschermen tegen de invloed van de wereldmarkt. In ruil voor steun zijn landbouwers verplicht zich te houden aan de Europese normen op het gebied van milieu, voedselveiligheid, dierengezondheid en dierenwelzijn.

De tweede pijler richt zich op 'duurzame' plattelandsontwikkeling. Doelstellingen hierbij zijn:

- het bevorderen van de concurrentiekracht van de landbouw;
- verbeteren van kwaliteit van milieu, natuur en landschap op het platteland en
- het verhogen van de leefbaarheid van het platteland.

Op basis van deze tweede pijler komt bijvoorbeeld het agrarisch natuurbeheer (weidevogels, akkervogels) voor financiering in aanmerking.

Vanaf 2007 zijn de lidstaten verplicht om 5 % van de eerste pijler over te hevelen naar de tweede pijler, dit noemt men de 'verplichte modulatie'. Daarnaast kunnen de lidstaten vrijwillig extra maatregelen nemen voor deze tweede pijler. In Engeland wordt b.v. 14 % overgeheveld naar de tweede pijler. Als we kijken hoe het geld van deze tweede pijler besteed wordt zijn er grote verschillen binnen Europa. Engeland besteedt 80 % van dit geld aan milieu, natuur en landschap op het platteland. Je raadt het al, België bengelt, met Nederland, achteraan met ongeveer 35 %...

In hetzelfde artikel ook een grafiekje met de gemiddelde EU-betalingen per ha landbouwgrond. Hier prijken Nederland en België fier voorop met bijna 450 EUR per hectare voor de eerste pijler. (zie grafiek). Het lijkt ons maar logisch dat, als de maatschappij dergelijke bedragen ophoest voor de landbouw, de sector daar iets meer voor in de plaats mag bieden dan maximale productie!

We citeren uit het besluit van het artikel: "De landbouw rationaliseert ondertussen verder, af te meten aan voortgaande schaalvergroting, afschaffing braaklegging en melkquotering. In Nederland gaapt er, kortom, een diepe kloof tussen de biodiversiteitsdoelstellingen en huidige ontwikkelingen in de landbouw. Uiteindelijk draait het om de vraag hoeveel 'ruimte' we in onze landbouw wensen over te laten aan vogels en daaraan gekoppeld welke tegenprestaties we van boeren verlangen in ruil voor door belastingsbetalers opgebrachte subsidies. Die afweging is niet aan ons, maar aan politici die zich willens en wetens via hun handtekening onder recente biodiversiteitsbedragen tot spoedig ingrijpen verplicht hebben. En nu maar hopen dat die beloften worden waargemaakt."

Ref: *Bos, J., Kragten, J., & Schröder, J., - 2009- Akkervogels alleen te redden met een koerswijziging van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De Levende Natuur, 4, 192-197.*

Cursus Natuurfotografie: een terugblik

Hilde Van Lancker

In april 2009 organiseerde Natuurpunt Zwalmvallei een cursus natuurfotografie in Zottegem. Er werd massaal gereageerd op de advertentie in Meander. Al snel werd een tweede parallelle sessie ingelast. In totaal schreven een 50-tal natuur- en fotografieliefhebbers zich in.

Het publiek was heel divers. Zowel beginners als ervaren natuurfotografen namen deel. Lesgever Philip Vergeylen bracht voor elk wat wils. Voor beginners was het soms moeilijk volgen, maar zij hebben alvast een goede basis meegekregen. Een goede raad die altijd terugkwam: op terrein gaan, kijken, geduld, oefenen… De sappige verhalen en ervaringen van de lesgever werden gesmaakt door iedereen.

De cursus bestond uit 4 theorielessen en 1 praktijkles. De locatie voor de theorielessen werd ons gratis aangeboden door het stadsbestuur van Zottegem. En de met 'Ename' en frisdrank gevulde frigo's stonden ter onzer beschikking. Onze dank daarvoor aan het stadsbestuur!

Iedereen moest vroeg uit de veren voor de praktijkles in het Kloosterbos en Vossenhol! Daar werd zowel geoefend op landschapsfotografie als op macrofotografie. En de resultaten mogen gezien worden. Neem maar een kijkje hieronder en op: http://www.natuurpuntzwalmvallei.be/xtra_cursus_natuurfotografie.html.

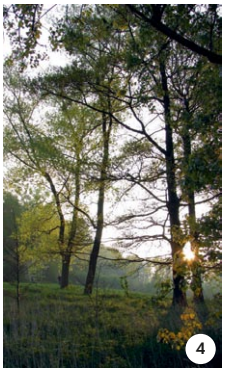

1. Jean Van Holen
2. Dieter Bearelle
3. Geert Vanderbauwhede
4. Frederik De Coster
5. Mia Turtelboom
6. Luc Baekelandt
7. Jean De Lafonteyne
8. Walther De Munter
9. Jan De Pril

Bijzondere vogelwaarnemingen maart tot en met mei 2009

Bart Heirweg

Naar gewoonte bespreken we in deze rubriek de belangrijkste waarnemingen in onze streek in de periode van maart tot en met mei 2009. Deze periode valt samen met de piek van de voorjaarstrek en staat dus steeds garant voor enkele leuke waarnemingen. Wegens tijdgebrek, door alle reisplannen van de auteur, zal het artikeltje bij uitzondering in een schematische vorm worden gegoten.

Om te beginnen geef ik een overzicht van de mooiste waarnemingen en op de volgende pagina besteed ik ook extra aandacht aan de aankomstdata van een aantal fenologiesoorten.

Bijzondere waarnemingen

Datum	Soort	Aantal	Plaats	Waarnemer(s)
1/3/2009	Houtsnip	2	Nazareth, Hospicebossen	FGH
3/3/2009	Kerkuil	1	Eine, N60	WPA
5/3/2009	Kerkuil	1	Oudenaarde, Stadhuis	SLI
7/3/2009	Kolgans	60	Nokere, Lindeknok	LKI
7/3/2009	Zwarte specht	1	Kluisbergen, Kluisbos Boswachtershuisje	BHE
8/3/2009	Rode wouw	1 Noord	Oombergen, N42	WVH
11/3/2009	Goudvink	1m	Kluisbergen, Kwaremont Knokt	NDS
11/3/2009	Cetti's zanger	1	Kluisbergen, Centrale rietveld, vijver 1 en 2	NDS
14/3/2009	Bokje	4	Oudenaarde, opgespoten terrein / Coupure	NGE
15/3/2009	Brilduiker	1	Nazareth, Callemoeie	DDG
15/3/2009	Bonte strandloper	1	Meilegem, kaaihoeve	BDE
15/3/2009	Bonte strandloper	3	Eke, Waterratstraat	FGH
15/3/2009	Zwarte specht	2	Kluisbergen, Kluisbos	LTE
15/3/2009	Houtsnip	1	Erwetegem, Parkbos	HHA
15/3/2009	Grote mantelmeeuw	1	Oudenaarde, Donkvijver	BHE
18/3/2009	Cetti's zanger	1	Zingem, grootmeers	WAE
20/3/2009	Houtsnip	1	Eke, Bovenschelde	LVM
20/3/2009	Zwarte specht	1	Eke, Bovenschelde	LVM
24/3/2009	Bonte strandloper	1	Eke, Waterratstraat	FGH
24/3/2009	Kerkuil	1	Ooike, baan Oudenaarde - Kruishoutem	FVE
25/3/2009	Bonte strandloper	4	Eke, Waterratstraat	FGH
26/3/2009	Kerkuil	1	Etikhove, Longkruidbosjes	DDG
1/4/2009	Kemphaan	1	Eke, Waterratstraat	FGH
1/4/2009	Rode wouw	1	Etikhove, Geitenhoek	WAE
10/4/2009	Kleine bonte specht	1	Kluisbergen, Ingelbos	NDS
10/4/2009	Zwarte specht	1	Volkegem, Boembeke	GMI
11/4/2009	**Koereiger**	**2**	**Petegem-aan-de-Schelde, Langemeersen**	**NGE**
11/4/2009	Cetti's zanger	1	Ruien, rietveld	TLI
13/4/2009	Cetti's zanger	1 zp	Meilegem, Kaaimeersen	DDG
16/4/2009	Rode wouw	1	Opbrakel, omgeving Brakelbos	HHA
18/4/2009	**Havik**	**1**	**Parike, centrum**	**GDK**
19/4/2009	**Havik**	**2m, 2v**	**Ronse**	**NGE, eva**
21/4/2009	Kleine bonte specht	1	Kluisbergen, Paddenbroek	NDS
22/4/2009	Kerkuil	1	Wortegem-Petegem, Zilverberg	NDS
22/4/2009	Kleine bonte specht	1	Kluisbergen, ingelbos	NDS
24/4/2009	Zwarte ruiter	1	Mullem, Rooigembeekvallei	PDR
24/4/2009	Rode wouw	1	Michelbeke, lepelstraat	LNE
25/4/2009	Rode wouw	1	Nederzwalm-Hermelgem, Neerstraat	PVDB
25/4/2009	Rode wouw	1 Oost	Sint-Kornelis-Horebeke, Den daele	LNE
30/4/2009	Grauwe gors	1	Leupegem, ommelozen boom	RDS
6/5/2009	Zwarte ruiter	1	Eke, De Ratte	LVM
7/5/2009	Zwarte ruiter	1	Meilegem, Kaaimeersen	DVDP, USA
7/5/2009	Kemphaan	13	Meilegem, Kaaimeersen	DVDP, USA
8/5/2009	Kemphaan	12	Meilegem, Kaaimeersen	DVDP, EVDA, ADV
14/5/2009	Bontbekplevier	1	Eke, De Ratte	LVM
24/5/2009	Bontbekplevier	3	Meilegem, de kaaimeersen	EVDA, DDG
24/5/2009	Cetti's zanger	1	Heurne, Het Dal	DDG
25/5/2009	Bontbekplevier	3	Meilegem, kaaimeersen	BDE
30/5/2009	Kerkuil	1	Nokere	LKI

Het is elk voorjaar opnieuw uitkijken naar de eerste Boerenzwaluw of die eerste zangpost van een Koekoek of Zwarte roodstaart. Aan de hand van de volgende tabel geef ik een overzicht van de aankomstdata van een aantal zomergasten.

Aankomstdata

Datum	Soort	Aantal	Plaats	Waarnemer(s)
5/3/2009	Zwarte wouw	1 Noord	Sint-Blasius-Boekel, perlinkbeekvallei	LNE
12/3/2009	Beflijster	1	Everbeek, Pevenage (Everbeekse Bossen)	HHA
14/3/2009	Zomertaling	2m, 1v	Meilegem, de Kaaihoeve	EVDA
16/3/2009	Boerenzwaluw	1	Wortegem, Waregemse weg, net buiten het dorp	THE
16/3/2009	Visarend	1	Nazareth, Callemoeie	DPA
17/3/2009	Zwarte roodstaart	1	Sint-Denijs-Boekel, Station	ADV
17/3/2009	Lepelaar	1	Oudenaarde, Station	JCO
18/3/2009	Blauwborst	1	Zingem, grootmeers	WAE
18/3/2009	Kleine plevier	2	Eke, Waterratstraat	FGH
27/3/2009	Gele kwikstaart	1	Kluisbergen, Heilsbroek +kouter NW	NDS
2/4/2009	Huiszwaluw	2	Oudenaarde, Station	TLI
3/4/2009	Fitis	1	Zegelsem, Burreken	DVDP
3/4/2009	Ooievaar	1 OZO	De Pinte, Pintestraat	FGH
4/4/2009	Koekoek	1	Meilegem, Kaaimeersen	DVDP
5/4/2009	Europese kanarie	1m	Ronse, Klijpe	WVH
6/4/2009	Gekraagde roodstaart	1	Eke, Scheldevallei	JBU
7/4/2009	Oeverzwaluw	2	Nazareth, Callemoeie	NVW
10/4/2009	Grasmus	3	Eke, Scheldemeersen	JBU
10/4/2009	Sprinkhaanzanger	3	Eke, Scheldemeersen	JBU
11/4/2009	Rietzanger	1	Ruien, rietveld	TLI
13/4/2009	Kleine karekiet	1	Zingem, De Weiput	DDG
18/4/2009	Regenwulp	2 NO	De Pinte, Ooievaarslaan	FGH
18/4/2009	**Draaihals**	**1**	**Zulte, piste**	**DPA**
24/4/2009	Braamsluiper	1	Meilegem, Natuurtuin Kaaihoeve	USA
24/4/2009	Tuinfluiter	2	Meilegem, Natuurtuin Kaaihoeve	USA
25/4/2009	Boompieper	1	Volkegem, Tuin	NGE
25/4/2009	Gierzwaluw	1	Petegem-aan-de-Schelde, Langemeersen	THE, LVDL, NGE
25/4/2009	Paapje	1v	Petegem-aan-de-Schelde, Langemeersen	THE, LVDL, NGE
25/4/2009	Wespendief	3 ZW	Sint-Blasius-Boekel, perlinkbeekvallei	LNE
26/4/2009	**Zwarte ooievaar**	**1**	**Zegelsem, Het Burreken**	**FVE**
26/4/2009	Boomvalk	2	Zingem, Grootmeers en omgeving	NGE, EVDA, AVDC
1/5/2009	Wielewaal	1	Zevergem, Vaarbeke	NVW
1/5/2009	Zwarte Stern	1	Nazareth, Callemoeie	NVW
2/5/2009	Grauwe kiekendief	1v, N	Kruishoutem, Zijldegemkouter	GCO
3/5/2009	Oeverloper	1	Berchem, Paddenbroek	PVDK
5/5/2009	Bosruiter	1	Meilegem, Kaaimeersen	DVDP, USA
9/5/2009	Spotvogel	1	Nokere, Lindeknok	LKI
21/5/2009	**Reuzenstern**	**1**	**Nazareth, Callemoeie**	**NVW**

Met dank aan alle waarnemers

BYNOLYT
KOWA
LEICA
NIKON
STEINER
SWAROVSKI
ZEISS

Speciaalzaak voor optische instrumenten
alle merken
speciale condities voor Natuurpuntleden
demonstraties op aanvraag

Optiek Van Ommeslaeghe

Nederstraat 20, 9700 Oudenaarde
311801 • optiek@vanommeslaeghe.be
www.vanommeslaeghe.be

Biodiversiteit = uitverkocht?

Norbert Desmet

We nemen met zijn allen onze aanloop naar 2010, het jaar van de biodiversiteit wereldwijd! Een geheugensteuntje: Europese leiders hebben in 2001 in Göteborg de afspraak gemaakt dat in 2010 de teruggang van de biodiversiteit tot stilstand moest zijn gebracht. Het begrip wint aan waarde en aan duidelijkheid: men schrijft en spreekt er over, maar in verschillende toonaarden uiteraard. In de meerderheidspolitiek durft men al eens onwennig het woord in de mond nemen bij de opening van een reservaat of bij het milieuprogramma bij de verkiezingen. Dikwijls blijft het echter steken bij een bordje 'ecologisch beheerde berm' wat op zich al een bijzonder rekbaar begrip is… Ook elders heeft men het begrip ontdekt: de godsdiensten, de kunst, de school… en uiteraard trekken de bevoegde instituten en betrokken verenigingen de alarmbel: het is vijf voor twaalf, maar zoals zo dikwijls in het verleden is het een stem in de woestijn.

Zoals zo velen trek ik ieder voorjaar het veld in om te tellen: algemene broedvogels ABV, nationaal project, om er maar eentje te noemen. We tellen driemaal per voorjaar op 6 punten in een vierkante km, en hopen dat jaren vol te houden om een evolutie te zien. Ik loop daarbij op bekend terrein waar ik reeds in mijn jonge jaren (1960-70!) naar vogels keek en geloof me, als je thuiskomt van die vroege morgenwandeling ga je er al eens uitgeteld bij zitten. K.O.! Uitverkocht die duurbare alom geprezen en doodgekoesterde biodiversiteit. Ik stond dit jaar op 25 mei op de Waaienberg in Kluisbergen en kon van op een telpost nog net één vogel registreren: een overvliegende Gele kwikstaart. Voor de rest ijzige stilte op een lentemorgen. Ik dacht aan het boek van R. Carson, Dode lente, toepasselijker dan ooit, en in de jaren 70 geschreven…

Ik heb mijn telling verder afgewerkt en kon me nog wat opladen in de buurt van de huizen waar onze nieuwe tuinen voor wat afwisseling en geluiden gaan zorgen: Winterkoningen, Merels, Spreeuwen met uitgevlogen jongen en soms een eenzame zwaluw, maar ook Zwarte kraaien en Kauwen… En de Zwarte roodstaart die in mijn jeugd zeldzamer was. Zoals Luc Menschaert het in Meander zegt: de zwaluwen zijn ogenschijnlijk niet bedreigd, bij de meeste boerderijen vliegt er nog één… Men heeft het wel begrepen dat er iets niet klopt: men gaat nationaal tellen met Natuurpunt en Vogelbescherming, de Boerenzwaluw is de vogel van het jaar, zelfs Landbouwleven wijdt er een volle blz. aan… maar helaas, uitverkocht, te laat en wat er aan te doen? Straks kunstnesten verkopen misschien, om de kas te spijzen en ons geweten te sussen…

De vogelmannen klagen, maar wat gezegd van de botanisten en de vlinderliefhebbers die ook het landschap zien leeglopen. De kleurrijke weiden en bermen van ooit zijn effen groen, de straatlampen bij nacht verlaten door de motten van weleer. Het is vooral het open landschap dat kraakt. De akkers met hun procentueel grote ruimte-inname zijn doods en leeg, platgespoten, kapotgemest en uitgespoeld… En wat erger is, ieder initiatief daar is voor discussie vatbaar. Men zou kunnen denken dat bv. één ha braaklegging op 100 ha landbouwgrond een oplossing kan bieden voor Veldleeuweriken en Geelgorzen en wat akkerplanten en insecten. De kans is echter groot dat zoiets een ecologische val

Gele kwikstaart *foto: Gerard Mornie*

betekent voor zijn bewoners: zo'n klein paradijsje in de woestijn wordt direct belaagd door alle Zwarte kraaien, Vossen, Torenvalken en katten uit de buurt. En zo is ook de druk op onze zorgzaam beschermde reservaten toegenomen, als we er al de andere negatieve invloeden van buitenaf nog kunnen weren.

De aantasting van de biodiversiteit gaat sneller dan

ooit door de grotere technische mogelijkheden, zowel dichtbij als op wereldschaal. Het regenwoud, de nieuwe industrielanden, genetische manipulatie, aantasting mariene ecosystemen… En rond onze woningen: de tuincentra puilen uit van de sproeimiddelen tegen klaver en Madeliefjes en mos… de normen ons zo mooi aangepraat door Aveve en co. slagen er in om Madeliefjes in een gazon slecht te gaan vinden. En zo kunnen we uitbreiden van onze tuin naar de grote wereld. Over gemeentebesturen die nauwelijks de term biodiversiteit begrijpen, laat staan daar iets moeten aan doen en ondertussen doorgaan met het landschap uit te kleden. Hogere besturen die verdwalen in het oplossen van economische crisissen en wat sprokkels aanbieden rond natuur en milieu… En eigenlijk mis ik ook wat daadkracht bij onze eigen grote natuurvereniging die nationaal voorzichtig blijft met tellen van Boerenzwaluwen die er niet meer zijn, en mooie folders uitgeeft over de diversiteit in de gemeenten en tuinvijvers als nieuwe natuur promoot.

Op de dag van de biodiversiteit 2009 hoorde ik alleen over de exoten klagen, wat vreemd toch…
Waar blijft die vuist op tafel die zegt dat men moet stoppen met ecologie nog steeds zo ondergeschikt te maken aan economie en daardoor de toekomst van ons landschap en onszelf op het spel te zetten. Ik merk met al de wetten die er al bestaan weinig daadkracht om de neerwaartse trend te stoppen. Ik zie in mijn omgeving illegale ophogingen, het omzetten van oude weiden, het omkappen van knotwilgen, platspuiten bermen en akkers, fietspaden op natuurrijke spoorwegen, nooit geziene erosie… en wie doet daar wat aan?

Moeten we terug naar de eenzame fietser die tegen de stroom in iets probeert of rijden we ons dan toch gewoon te pletter tegen een groene muur van wetten en goedbedoelde adviezen, die als het er op aankomt, geen kat opvolgt…

2010, wij kijken uit wat men daar weer als opgeblazen doelstellingen zal verkondigen, maar we zullen minstens proberen de verantwoordelijken er openbaar op aan te spreken en er zeer waakzaam en assertief op in te spelen. We moeten nu onze aanloop nemen denk ik.

Minder kan je toch niet verwachten van Natuurpunt nationaal en regionaal?!

Vurige Hazelwormen of zoiets

Norbert Desmet

Piet van het bekende kookprogramma was bijna zijn laatste haren weggeschroeid bij een uit de hand gelopen barbecue, bijna letterlijk SOS Piet. Enkele dagen later meldt men dat het filmpje daarvan 50.000 keer op internet bekeken is. Misschien moeten we dat ook doen met een paar natuuritems? Kwestie van de populariteit van 'onze branche' wat aan te sterken nu het na de verkiezingen maar slappe kost dreigt te worden met natuur en biodiversiteit (en dan te bedenken dat België in 2010 Europees voorzitter wordt …). Wat zouden we kunnen doen dacht ik deze namiddag, uitkijkend over het verregende landschap, met de zekerheid dat de zon op een mooi landschap al geclaimd is door alles wat naar toerisme smaakt.

Hazelworm *foto: Johan Cosijn*

Mijmerend over die nieuwe NP-promotiepiste, waarvan ze in Mechelen nogal zouden opkijken, word ik plots opgeschrikt door zwaar gebonk op de deur. Drie stoere mannen in werkkostuum staan met een emmer voor de deur. Hun camionette van de gemeente Kluisbergen staat beneden aan de oprit. Een kanjer van een Hazelworm, zeker 28 cm lang, loert vanuit de diepte wat hem nu nog kan overkomen. Hij lag daarjuist allicht wat schaarse zon te vangen midden op de Hoogweg in Zulzeke, op deze eerder koude dag. En die mannen hebben hem van een zekere dood gered, prachtig toch. Mijn donkere dag klaart op want het moet meer dan 30 jaar geleden zijn dat er van die plaats nog een melding over Hazelwormen binnenkwam. Uitgestorven daar, dacht ik.

Als ik het beestje even beet neem om wat beter te bekijken zetten ze toch wel vlug een stapje achteruit, hij lijkt toch wel sterk op een slang en dat tongetje dat nerveus over en weer schiet… Iedere Natuurpunter kent het verhaal dat dan volgt: geen slang, wel een dier dat het midden houdt tussen een worm (vies en ongevaarlijk) en een hagedis zonder poten (traag en onschadelijk) en het ijs dooit wat. Hoe komt dat beest dan in die emmer vraag ik hen. Had ik kunnen weten: van op veilige afstand met de schop natuurlijk, ze werken immers bij de gemeente… En van de Hazelworm komen ze bij de Vuursalamanders. Ze hebben er vijf dood gevonden aan de poel in het Kluisbos. Ja, dat kan natuurlijk, Vuursalamanders zijn landsalamanders, ze kunnen verdrinken als bv. mannetjespadden van de poel hen als vrouwtjes aanzien en in de diepte meesleuren. Maar nu nog vijf… begin juni? Het onweer misschien, meegesleurd? Enfin, nog wat over en weer gebabbel met mijn verwondering dat natuur eigenlijk dichter bij deze mensen staat dan we soms denken en met het heel goed gevoel dat ik straks tenminste die Hazelworm weer in zijn vertrouwd gebied kan terugplaatsen, net niet plat gereden.

Maar eerst een filmpje maken van padden die een Vuursalamander meesleuren en van dat spichtig hazelwormkopje met dat over en weer schietend tongetje in close-up, kort en krachtig monteren en dan op internet.

Mechelen, wat denken jullie ervan, concurrentie voor Piet?

Nieuws van de Zoogdierenwerkgroep

Tientallen vrijwilligers zetten zich in voor het behoud van de Eikelmuis

In de verschillende provincies van Vlaanderen wordt actief aan de bescherming van 'zorro' gewerkt. Tientallen vrijwilligers plaatsten eikelmuisnestkasten en interviewden de bevolking om de huidige en historische verspreiding van deze slaapmuis in kaart te brengen. Naar aanleiding van de aanplant van een boomgaard en bij de overhandiging van een finaal rapport beloofde de deputé van Oost-Vlaanderen in elk geval zijn steun aan de ZWG voor toekomstige projectwerking. Recent werd ook in de provincie West-Vlaanderen een eikelmuisproject gestart. Rapporten kan je inkijken op: www.natuurpunt.be/rapportenstudie. Verdere info over de algemene projectwerking op: http://www.zoogdierenwerkgroep.be/index.php?id=103. Een verslag van de voorstelling van het rapport vind je op http://users.telenet.be/zoogdiervaplus/Activiteiten/Eikelmuis.html

Nestkastcontrole *foto: Paul Van Daele*

Inventarisatie Burreken

Een eerste rondje inventariseren is achter de rug en bracht de klassieke soorten. Inventarisatiemomenten volgen nog het ganse jaar door. Details vind je op http://users.telenet.be/zoogdiervaplus/Activiteiten/Burreken.html.

Gedrag grootoorvleermuis gefilmd

Tijdens een inventarisatie in het Natuurreservaat het Burreken liet een Grootoorvleermuis zich wel heel graag filmen. Het filmpje is te bekijken via de webstek van de ZWG VA+: http://users.telenet.be/zoogdiervaplus/Activiteiten/Burreken.html.

Europese Nacht van de Vleermuis

In samenwerking met de Natuurpunt Vleermuizenwerkgroep en NP Zwalmvallei organiseert de ZWG VA+ een vleermuizennacht in het domein Breivelde. Specialisten leiden je rond met de bat-detector en laten je genieten van jagende watervleermuizen en andere algemene soorten. Samenkomst in zaal De Blauwe Wolk, Grotstraat 22 te Zottegem (Grotenberge) (zaal te bereiken links van het café). Voor verdere uitleg zie http://users.telenet.be/zoogdiervaplus/Activiteiten/Activiteiten.html

Zie zo Zoogdier

Zoogdier gezien? De gewestelijke ZWG organiseert een laagdrempelig zoogdierweekend op 17-18 oktober. We willen graag in gans Vlaanderen zoogdieren uit de duisternis laten treden. Je krijgt straks via Natuur.blad een brochure met info over onze algemene zoogdieren, bescherming en achtergrond bij de werking van de Natuurpunt ZWG. Neem ook eens een kijkje op **http://www.zoogdierenwerkgroep.be** of **www.ziezozoogdier.be**.

Uilen en kiekendieven

Norbert Desmet

Het is een raar broedseizoen voor onze uilen: half juni weten we nog niet wat het wordt: het is op veel plaatsen erg stil. Normaal horen we in de meeste bossen al de jonge Bosuilen roepen en de eerste Ransuilen dienen zich dan normaal aan. Niets daarvan dit jaar. Ook de Kerkuilen zijn erg laat en de kerkuilenwerkgroep raadt aan niet voor 15 juni te gaan controleren omdat hier en daar nog Kerkuilen broeden… Afwachten dus en we hebben er het raden naar wat de oorzaak is. De lange winter? Een laag voedselaanbod?

Bij de kiekendieven zien we juist dit jaar vrij veel late waarnemingen in akkergebieden of moeten we er terdege rekening mee houden dat een broedgeval van Bruine kiekendief of wie weet van een Blauwe kiekendief in de graangewassen wel eens zou kunnen? We verwijzen daarvoor ook naar het artikel van Guido Tack in Meander 3/2008 op p. 16. In die zin is er over de taalgrens al wat werk verzet: men houdt er de akkers in West-Henegouwen goed in de gaten in het broedseizoen en ik zie daar Jacques Dragonetti en de gebroeders Verroken Luc en Dirk bij de medewerkers (Aves, .46/2, juni 2009). Men komt er tot de merkwaardige vaststelling dat steeds meer kiekendieven overzomeren zonder te broeden, wellicht wegens een tekort aan prooien in de intensief bewerkte akkers en te weinig braakliggende terreinen als foerageerterrein.

In die zin zou het boeiend zijn om een gezamenlijk roofvogel-uilenwerkgroep op de been te krijgen in Vlaanderen en Wallonië, met een goede link naar de zoogdierenenwerkgroep om jaarlijks zicht te krijgen op het prooienaanbod aan kleine zoogdieren.

Uitkijken dus, graag aandacht voor late uilenjongen in bossen, tuinen en rond de boerderijen en kiekendieven in de akkers. Graag melden aan de vogelmannen. Je weet: de site van de VWG: http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/.

Waarneming in Deinze van Muurhagedis: *Podarcis muralis*

Geert De Sutter

Op 14 april werd er in de Kouterlosstraat te Deinze, bij de familie Vandenabeele, een dode hagedis aangetroffen. Wellicht hadden de katten ermee gespeeld. Die mevrouw kwam bij me langs met het dode dier. Ze had de naam ervan willen weten. Ik nam een foto en plaatste het op het internet: http://www.natuur-forum.be.

Muurhagedis *foto: Lucien Vanden Daele*

Enkele uren later wisten we dat het om de Muurhagedis ging. Het blijkt een zeldzame soort te zijn voor Vlaanderen. Er zijn nog maar enkele vindplaatsen hiervan gekend. Om zeker te zijn of het hier om de Muurhagedis ging, kwam Robert Jooris van de amfibieënwerkgroep ter plaatse kijken. Hij heeft een exemplaar aangetroffen in de spoorwegberm.

De coördinaten werden vastgelegd op kaart en deze waarneming wordt verder opgevolgd.

Cursus 'Vogels kijken? Ook voor u!' opnieuw voltreffer

Johan Cosijn

Na de succesvolle basiscursus van vorig jaar in Zottegem organiseerde de Vogelwerkgroep Vlaamse Ardennen *plus* en de Werkgroep rond de Maarkebeekvallei (Natuurpunt Vlaamse Ardennen) in het voorjaar een tweede editie in Etikhove. De succesformule van drie theorieavonden en drie excursies stond opnieuw garant voor een voltreffer. Dertig deelnemers volgden de cursus aandachtig.

Lesgever en aandachtig publiek f: Paul Vandenbulcke

Tijdens de theoretische lessen werden gevarieerde thema's om beurten door de verschillende lesgevers gebracht. De deelnemers kwamen alles te weten over ontstaan, classificatie, vogeltopografie, levenscyclus, leefomgeving en het herkennen van vogels in de tuin en ver er buiten. Ook de keuze van een verrekijker en telescoop, het gebruik van een notitieboekje en veldgids, vogels en waarnemingen op het web kwamen aan bod. Dit alles werd ondersteund door prachtige beelden tijdens de presentaties, geluidsfragmenten, videobeelden en levend materiaal: Axelle, de kip van Nico. Kortom professioneel!

Tijdens de drie excursies werd praktijkervaring opgedaan. Onder de deskundige begeleiding van ervaren vogelkijkers werd met verrekijker, telescoop en vogelgids heel wat kennis opgedaan tijdens de watervogeltocht langs de Schelde, de vroegmorgenwandeling in het Eeckhoutbos en het landschap van de Maarkebeekvallei en de voormiddagwandeling te Ronse tijdens de Vlaamse Ardennendag. Deze afsluitende wandeling werd besloten met het hoogtepunt van de cursus: waarneming van drie Haviken, Sperwer en Buizerd in hetzelfde beeld. Meer moet dat niet zijn.

Verschillende cursisten lieten spontaan weten dat de cursus goed in elkaar gestoken was en waren aangenaam verrast door de professionele aanpak. Iedereen was het er over eens dat het leerijk en een zeer leuke ervaring was. Een pluim voor iedereen die hieraan meegewerkt heeft: Paul, Nico, Norbert, Dieter, Bart, Gunther en Gerard (Vogelwerkgroep Vlaamse Ardennen *plus*) en Luc, Ludo, Angelo en Eric (Werkgroep Maarkebeekvallei).

We hopen de cursisten nog vaak te mogen ontmoeten op onze activiteiten.

Eksterverhaaltje

Rik Desmet

Eksters broeden tegenwoordig dichter en dichter bij de huizen. Ook bij mij is hij van achter in de tuin verhuisd naar een boom naast het huis. Bovendien is ook de hoogte van het nest drastisch veranderd van hoog in de top naar een 4-tal meter.

In mei kon ik vanachter het bureau bekijken hoe een Ekster neerstreek op de haag, een broodkorstje in de bek. Tot mijn verwondering werd de lekkernij niet opgegeten maar duwde de Ekster het korstje in de haag. Dit voldeed blijkbaar niet want dit werd een aantal keer herhaald tot de Ekster blijkbaar het geschikte plekje gevonden had en het brood goed verstopt werd tussen de bladeren. Het was grappig om zien hoe de vogel met zijn bek minutieus alle blaadjes weer effen streek om de schuilplaats niet te verraden.

Reunie WJ

Norbert Desmet

Voor wie de historie al een beetje ver weg is: WJ staat voor Wielewaaljongeren, de voorgangers ooit van de JNM nu. En eerder ongewoon voor ons doen, we kwamen weer samen na zoveel jaren. Het initiatief was gegroeid bij het weerzien op de viering 40 jaar Schelde - Leie in Kruishoutem, waar een sterke delegatie van toen aanwezig was. De sterke verhalen kwamen boven, de kampen, de kennissen, de herinneringen. En wie trok de wagen? Trui Windels stelde spontaan voor om een aantal mensen aan te schrijven en met de kampen in Harchies in het achterhoofd, werd dat de afspraakplaats waar we ons zouden op richten. Daarna werd het even de Bourgoyen in Gent maar organisatorisch bekeken was het een reuze-idee van Robin om alles te laten aansluiten bij het ledenfeest van NP afdeling Oudenaarde op 29 maart in Ename.

Foto's Koen Snauwaert en Robin Vanheuverswyn

En zo gebeurde na vele mails, waarvoor dank Trui! Aan de kerk van Ename sijpelden een veertigtal WJ-ers samen om door Guido begeleid te worden in het bos t' Ename. Er zijn veel foto's genomen, uiteraard, maar beter ware een camera geweest om de verwondering vast te leggen bij het weerzien. Velen zagen mekaar na meer dan 30 jaar terug en dan is iemand soms wel wat veranderd. Maar het was bijzonder hartelijk en warm, met veel gebabbel onderweg in het frisse lentegroen… En mooi uitbollend aan de feesttafel, waar weer wat bekenden ontmoet werden.

Een schitterende dag die velen lang zal bijblijven en waardoor er al een vage optie genomen wordt op 2010: waarom de Argonne niet, nu het behoud van Belval daar brandend actueel is en met onze Frankrijkkampen van toen… een goede reden toch?

Home

Van de film 'Home' van Yann Arthus-Bertrand kan je wel zeggen dat hij je verbijsterd achter laat. De film gaat over het ontstaan van onze aarde en hoe wij er mee omgaan.
Op 5 juni, dag van de wereldwijde première, was hij te zien op TV, jammer en ironisch genoeg onderbroken door de commerciële blokken die al de luxe de hemel in prijzen. De film is ook te vinden op You Tube en moet je zeker eens bekijken, prachtige en schrijnende beelden, een erg mooie soundtrack. Als het zo verder gaat is de naam van het vervolg op deze film al gekend: Home alone…

http://www.youtube.com/homeproject

Waarnemingen.be

Ben jij al ingelogd op www.waarnemingen.be en geef je al je je waarnemingen door? Moet je zeker eens doen want de site biedt ongekende mogelijkheden, van het beheren van je eigen waarnemingen tot het bekijken van de waarnemingen in een bepaald gebied. Zag je een vlinder en wil je wel eens weten of die nog ergens gezien is? Op deze site vind je het antwoord. Zeker eens gaan rondneuzen, het is ruim de moeite waard!

Sterrennacht

Rik Desmet

Niets beter dan een nacht onder de sterren om te ontsnappen aan de verstikkende hitte van de stad. Zich tegen de avond voorzien van wat proviand en richting bos trekken is al voldoende om zich een vrijer mens te voelen.
Op de dijk van de vijver is de lucht al merkelijk frisser, de schaduw van de avond bedekt het wateroppervlak, de muur van groen nog steeds in het licht, vissen snakken hoorbaar naar zuurstof, eikels ploffen luid op de droge bladeren.

Neem je tijd, beleef elke seconde. Wolken voor de zon temperen plots de kleuren. Enkele ogenblikken voor zonsondergang verschijnt de zon opnieuw en zet in een ultieme projectie de kruinen van de bomen in het volle licht en doet de stammen van de dennen roze oplichten. Wolken verwaaien tot roze aders naar een onzichtbare horizon, vluchtig en kostbaar moment.

De dag zal weldra niets meer dan een herinnering zijn, onder de invallende duisternis verworden de kleuren tot nuances van grijs. Als getekend met Chinese inkt contrasteren de bomen met de violette hemel terwijl de bladeren zacht ruisen onder de avondbries. Vanuit de donkere bomenmassa weerklinkt de eerste roep van de Bosuil, puur en vibrerend. Illusie van vrijheid. Van achter de dode sparren rijst de maan uit het water, rood als de opgaande zon. In enkele ogenblikken stijgt ze boven de bomen en verliest haar okerkleur. Maan in lucht en in water ijlen uit elkaar.

Andere nacht, midden augustus, nacht van de Perseïden, nacht van de vallende sterren. Geen maan te zien, één uur na zonsondergang is de lucht zwart als inkt. Sterren verschijnen één na één, eerst aarzelend, nauwelijks zichtbaar, dan steeds meer, Bosuilen maken verbaal kabaal. Languit op de grond, aan niets meer denken, zich overgeven, alles vergeten, verleden en toekomst, om alleen aan nu te denken. Enkele ogenblikken de illusie element van de natuur te zijn, één boom meer in het bos, bewegingsloos vol leven.

De blik naar de hemel, de vallende sterren kunnen van overal komen, onvoorspelbaar en vluchtig. De eerste asteroïde trekt een kort maar intens lichtspoor in het westen, net de tijd om er naar te wijzen en ze is al herinnering, opgegaan in de kosmos.

Vertaald naar 'Nuit des étoiles' uit 'traces de vie' van J-P Thévenin (2008).

Boekbesprekingen

Walter Belis

1) Wynhoff I. et al., 2009. De nieuwe veldgids Dagvlinders, KNNV Uitgeverij, Zeist, 328 blz., ISBN 978 90 5011 292 5, € 34,95.

Vlinders kan je zowat overal waarnemen van zodra het warmer wordt. Sommige soorten ontmoet je in elke omgeving, andere zijn aan een bijzonder biotoop gebonden. De pret is maar volledig wanneer je met quasi zekerheid de waargenomen vlinders op naam kan brengen.
Deze veldgids zal je feilloos ter hulp komen. Alle soorten die je in onze contreien kan ontmoeten, staan erin toegelicht. Dit boek, dat bovendien in een bijzonder handig formaat is uitgegeven, is wellicht de meest encyclopedische veldgids van de vlinders van Noordwest-Europa. Het is de opvolger en tevens totaal herziene versie van de succesvolle Veldgids Dagvlinders en Dagvlinders van de Benelux.

Aan deze nieuwe versie werden determinatietabellen en foto's van levende vlinders toegevoegd. Van zo goed als elke soort is zowel boven- als onderzijde afgebeeld en waar dit relevant bleek ook van de verschillende generaties. De verspreidingskaartjes zijn bijgewerkt en van verschillende soorten staan ook de rupsen afgebeeld. Waardplanten en diersoorten die door de rupsen geparasiteerd worden, staan uitvoerig besproken.

Bij nauw verwante soorten, waar determinatie moeilijk is, worden de specifieke kenmerken extra benadrukt en toegelicht.

Dit naslagwerk laat iedereen toe – van specialist tot beginneling – vlot elke waargenomen vlindersoort op naam te brengen.

2) Roberts M.J., 2009. Guide des araignées de France et d'Europe, Paris, Delachaux & Niestlé, 384 blz., ISBN 978-2-603-01566-7, € 37.

De meeste natuurliefhebbers hebben maar een flauw idee welke soorten dieren en planten ze om zich heen zien. Ondanks alle onheilspellende berichten over de vermindering van de biodiversiteit, blijkt het bijzonder moeilijk te zijn om veel verschillende soorten levende wezens op naam te brengen. Vogels scoren meestal goed en op dit

vlak ontbreekt het niet aan determinatiegidsen. De kennis van planten en bomen ligt al lager, gewoon omdat er bijna tien maal zoveel soorten zijn. Toch zijn er voldoende goede flora's en bomengidsen. Moeilijk wordt het met mossen en korstmossen en met schimmels en paddenstoelen. Er zijn heel wat gidsen beschikbaar maar we betreden een specifiek vakterrein. De duizenden soorten insecten nopen ons ook tot specialisatie. We stellen vast dat vlinders, libellen, zweefvliegen of kevers veel aandacht krijgen terwijl spinnen - toch een betrekkelijk overzichtelijke groep dieren - zelden bestudeerd worden.

Er zijn zo'n kleine duizend soorten spinnen in West-Europa, waarvan een groot deel in onze contreien voorkomt. Spinnen vormen een tamelijk homogene groep die met een goede loep of met een eenvoudige binoculair bijna altijd op naam te brengen zijn. Alleen ontbrak het aan gemakkelijk toegankelijke gidsen. Liefhebbers moesten het doen met losse tabellen en zware wetenschappelijke handboeken. Maar in 1995 gaf Michaël J. Roberts deze vrij complete en zeer toegankelijke spinnengids voor Europa en de Britse eilanden uit bij Collins. Elke amateur-natuurliefhebber kan hiermee zonder veel inspanning een spin determineren.

De auteur die tevens illustrator is heeft een monnikenwerk verricht.

Uitgeverij TIRION bevestigde ons dat de Nederlandstalige versie momenteel niet meer verkrijgbaar is en het is niet zeker of er een herdruk komt. De Franstalige versie, verzorgd door specialist Patrice Leraut, overtreft de oorspronkelijke Collins-uitgave. Met zijn ruim 450 soorten, de schetsen en kleurplaten is hij bruikbaar in geheel Noordwest-Europa, van Finland tot aan Zuid-Duitsland. Aangezien de taxonomie regelmatig wijzigt, werd achteraan in de uitgave een tabel met oude en nieuwe namen voorzien.

De Guide des araignées de France et d'Europe zal veel natuurliefhebbers over de drempel tillen. Het spreekwoord 'Onbekend is onbemind' is niet meer van toepassing en hopelijk belanden de spinnen niet meer in de stofzuiger. Misschien dat voortaan een huiselijke indringer de aandacht krijgt die hij verdient, bewonderd wordt en dan wellicht terug buitengezet.

3) **Reemer M., et al., 2009. De Nederlandse Zweefvliegen (Diptera: Syrphidae) – Nederlandse Fauna 8, Leiden, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey. 442 blz., € 49,95, ISBN 978-90-6391-005-1.**

Bijen, wespen, vlinders, libellen... Het komt ons allemaal bekend voor, maar zweefvliegen? Wie een beetje thuis is in deze materie heeft ze onmiddellijk opgemerkt want ze komen in elke tuin voor. Sommige soorten lijken weliswaar sterk op wespen, bijen of hommels, maar ze zijn totaal ongevaarlijk. In grootte zijn ze heel verschillend, vergelijken we maar de Vliegende speld *Baccha elongata* en de Grote hommelmallota *Mallota fuciformis*.

Tot voor kort waren er nog heel wat vragen over de leefwijze van zweefvliegen. Ze foerageren vaak op bloemen maar die zijn niet het ganse jaar en in elk biotoop aanwezig. Leggen ze hun eitjes in een mierenhoop of in plantenstengels? Waar leven hun larven?

Meer dan 400 vrijwilligers hebben gegevens verzameld over zweefvliegen in alle uithoeken van Nederland en hebben hun informatie gebundeld. Deze kennis staat nu te lezen in De Nederlandse Zweefvliegen.

Dit boek is niet alleen een eindpunt maar tevens een begin. Nu de verspreidingskaarten beschikbaar zijn, kan de kennis van de ruim 300 soorten zweefvliegen ingezet worden voor het natuurbehoud. Verscheidene soorten zijn immers belangrijke bio-indicatoren.

In het naslagwerk staan 328 soorten besproken. Dankzij dit project weten we dat er minstens 328 soorten zweefvliegen in Nederland voorkomen. Het boek leert ons dat de soortenrijkdom in Limburg heel anders is dan die in Friesland. Sommige soorten als de Vermiljoenzweefvlieg Psarus abdominalis en het Piemelkrieltje Paragus tibialis zijn uit Nederland verdwenen maar andere soorten doen het dan weer goed.

De Nederlandse Zweefvliegen bundelt voor de eerste maal alle kennis over dit onderwerp. De inleidende hoofdstukken verschaffen informatie over de biologie van zweefvliegen en het bestuderen ervan. Afzonderlijke soortbeschrijvingen geven informatie over herkenning, leefwijze en voorkomen in Nederland. Per soort is een verspreidingskaart en een vliegtijddiagram weergegeven. Het boek is rijk geïllustreerd met 45 prachtige kleurenaquarellen en meer dan 200 foto's.

Gewone kookaburra, 'ongewenste gast' in Zingem

Dominique Verbelen & Wouter Faveyts

Inleiding

De Gewone kookaburra, 's werelds grootste ijsvogel, kwam aanvankelijk enkel voor in het oosten van Australië. De soort werd herhaaldelijk op andere plaatsen in het land geïntroduceerd wegens zijn reputatie als slangenvanger (Lever, 1992) en kon zich met succes vestigen in het zuidwesten van Australië (1897), op Tasmanië (rond 1905), Kangeroo Island (1926) en Flinders Island (1940). Tussen 1866 en 1880 werd een aantal keer gepoogd om Gewone kookaburras te introduceren in Nieuw-Zeeland maar een kolonisatie bleef uit (Hilary et al., 1992). De soort houdt er enkel stand langsheen de westkust van de Golf van Hauraki, tussen Cape Rodney en het schiereiland van Whangaparaoa. Sporadisch wordt de soort ook op andere plaatsen in Nieuw-Zeeland gemeld. De herkomst van deze exemplaren is echter onduidelijk. Vermoed wordt dat een aantal Gewone kookaburras tijdens hevige stormen van over de Tasmaanse Zee komt aangewaaid (Del Hoyo et al., 2001).

De soort is strikt sedentair: 90 % van de terugmeldingen van geringde vogels is afkomstig van minder dan 10 km van de oorspronkelijke ringplaats (Del Hoyo et al., 2001). Het afstandsrecord staat op naam van een geringde vogel die na 67 maanden terug werd gevangen op 260 km van de oorspronkelijke ringplek. Gewone kookaburras doen het goed in hun oorspronkelijke verspreidingsgebied en lijken hun voordeel te halen uit de aanwezigheid van mensen. Dichtheden variëren tussen 0,04 en 0,8 vogels/ha en de totale wereldpopulatie wordt geschat op 65.000.000 exemplaren.

Navraag bij een aantal Europese dwaalgastencommissies wijst uit dat de soort in Europa onbekend is in het wild: in geen enkel Europees land werd de soort vooralsnog als escape in vrijheid gemeld. Enkel voor België liggen gedocumenteerde waarnemingen voor van mei 2005 en april 2006 toen een exemplaar werd gezien en gehoord net ten oosten van het centrum van Vlimmeren (Antwerpen) (De Saeger S., in litt.). In o.a. Denemarken en België wordt de soort in gevangenschap gehouden in zoo's, wildparken of private collecties maar exacte cijfers over het aantal in Europa geïmporteerde Gewone kookaburras worden niet systematisch bijgehouden. Reden: de soort staat niet opgelijst in de bijlages van de Convention on International Trade of Endangered Species (CITES) (Lafontaine R.M., in litt.). Navraag bij Aviornis, de Koninklijke Belgische Ornithologische Federatie (KBOF) en de Algemene Ornithologische Bond van België (AOB) leverde geen cijfermateriaal op over het aantal Gewone kookaburras dat in België in gevangenschap wordt gehouden. Tijdens vele bezoeken aan tentoonstellingen in Vlaanderen werd de soort nooit vastgesteld (L. Janssen, in litt.) maar bij CITES controles worden Gewone kookaburras wel vaak vastgesteld in gevangenschap (Lafontaine R.M., in litt.).

Gewone kookaburra *foto: Paul Vandenbulcke*

Leuk weetje: de genusnaam *Dacelo* is een anagram van de bestaande genusnaam *Alcedo*. Het gebruik om nauwe verwantschap tussen genera te duiden door verzonnen anagrammen, was vroeger goed ingeburgerd maar werd onder druk van nomenclaturale puristen afgezworen (Higgins, 1999). De soortnaam *novaeguineae* laat bovendien vermoeden dat het typespecimen afkomstig was uit Nieuw Guinea. Gewone kookaburra kwam daar echter nooit voor en Sonnerat's eerste beschrijving van deze soort lijkt dan ook te slaan op een bewuste vervalsing (Del Hoyo et al., 2001).

Reuzenijsvogel verovert Zingem

Op 28 augustus 2007 zag Frank Ghyselen twee Gewone kookaburras vlakbij het Vlaams Natuurreservaat de Weiput in Zingem (Oost-Vlaanderen). Beide exemplaren waren geringd en bleken bij navraag afkomstig uit een private collectie vlakbij. Op basis van het grootteverschil kon worden opgemaakt dat het om een mannetje en een vrouwtje ging. Het paartje werd regelmatig in de omgeving

van de Weiput opgemerkt en op 29 maart 2008 werd gezien hoe één van beide vogels een holte in een dode, opstaande populier inspecteerde. Deze boomholte werd later herhaaldelijk gebruikt als slaaphol. Copulatie werd vastgesteld op 11 april 2008 (Verbelen F., Demeulemeester B., mond. med.)

Een legsel van Gewone kookaburra bestaat doorgaans uit twee of drie eieren (Del Hoyo et al., 2001). Het tweede ei wordt 24 tot 48 uur na het eerste gelegd. De daarop volgende eieren volgen 17 tot 96 uur later. Indien onmiddellijk na copulatie (op 11 april) het eerste ei zou zijn gelegd, zou 13 april een logische datum zijn voor een tweede ei en 17 april voor een derde. Bebroeding van het legsel kan worden aangevat vanaf het eerste ei maar wordt vaak uitgesteld tot het legsel volledig is. De broedduur is 24 tot 29 dagen. Opmerkelijk: 17 april (hypothetische legdatum van het derde ei) + 29 dagen (maximale broedduur)= 16 mei. En net op 17 mei 2008 zag Davy De Groote hoe beide oudervogels prooien aanbrachten naar de gekende slaapboom. Uit het nesthol klonken piepende jongen: het eerste 'wilde' broedgeval buiten Australië en Nieuw-Zeeland was een feit. Vermeldenswaardig: in Australië situeert de eileg zich doorgaans tussen september en december.

Twee, mogelijk drie jongen vlogen succesvol uit. In tegenstelling tot wat werd verwacht, kwamen beide oudervogels en twee jongen de strenge winter 2008 - 2009 door. Op 31 december 2008 en 18 januari 2009 werd het ouderpaar met twee jongen gezien, alle dicht bij elkaar zittend op een tak in de omgeving van de nestboom (mond. med. B. Demeulemeester).

Kookaburras zijn monogaam en vormen een paar voor de rest van hun leven. Oudervogels worden vaak vergezeld van hun nakomelingen en verdedigen samen een gemeenschappelijk territorium. De familiale band is zeer sterk: adulten en jongen houden zich doorgaans op gehoor- of gezichtsafstand van elkaar op en slapen dicht tegen elkaar aan. De jongen zijn geslachtsrijp na één jaar maar vaak wordt broeden enkele jaren uitgesteld. De levensduur van in het wild levende vogels loopt op tot 11,5 jaar (Del Hoyo et al., 2001). In gevangenschap kunnen vogels zelfs 15 jaar worden. Eenzelfde nestboom wordt vaak meerdere jaren na elkaar gebruikt.

Vlaams voedsel

Het dieet van de soort werd uitgebreid bestudeerd in haar oorspronkelijke verspreidingsgebied. De Gewone kookaburra is carnivoor en voedt zich zowel met gewervelden (kikkers, hagedissen, slangen, vogels, kleine zoogdieren) als met ongewervelden (duizendpoten, kevers, mieren, nachtvlinders, sprinkhanen, libellen, …). Zoals ook andere soorten uit dit genus, is deze kookaburra een uitgesproken sit-and-wait predator. De kookaburras van Zingem werden tijdens hun gevangenschap door de eigenaar vooral gevoed met ééndagskuikens en sprot. In de omgeving van de broedboom werd op 10 oktober gezien hoe één van de ontsnapte exemplaren een salamander doodklopte op een tak en die daarna opat (Ghyselen F., in litt.). Ook Bastaardkikker (*Rana esculenta*) en Bruine kikker (*Rana temporaria*) werden als prooien vastgesteld. Tijdens de broedperiode voederde het ouderpaar de jongen met o.a. een

Beste natuurliefhebber

Wens je een boeiende hobby aan te leren?

Wil je meewerken aan het in stand houden van de fauna en flora van uw streek?
Wil je de bevruchting van uw planten en die van uw omgeving bevorderen?
Dan ben je misschien geïnteresseerd om **IMKER** te worden?
Dat kan! Door in te schrijven op onze cursus 'Imker stagiair'.

Deze wordt in de herfst 2009 georganiseerd, er zijn 8 theoretische lessen voorzien op zondagvoormiddag van 9u tot 12u en drie praktijklessen op zaterdagnamiddag.
Dit alles aan de prijs van 30 EUR

Je ontvangt daarvoor een handboek bijenhouden en tijdens de lessen een gratis drankje.
Start van de cursus op zondag 27 september, zowel in Gent als in Deinze.
De inschrijvingen zijn beperkt, dus laat deze unieke kans niet aan je voorbij gaan!

Inlichtingen:
De Vos Roger, Wolvenstraat 9, 9700 Oudenaarde.
Tel: 055/31 60 86, e-mail: roger.devos3@telenet.be

'Slingeren' bij Roger De Vos

Pimpelmees (*Parus caeruleus*) en een Aardmuis (*Microtus agrestis*). Hoewel beide vogels goed in staat bleken om op eigen kracht prooien in het wild te vangen, kwamen ze (vooral in de periode dat ze jongen hadden) bij de eigenaar toch heel regelmatig om ééndagskuikens. Of de jongen ook succesvol zouden zijn uitgevlogen zonder deze bijvoedering is niet duidelijk.

Exotenbeleid

Hoe moet het nu verder? Kan de Zingemse 'populatie' aan de basis liggen van een nieuw invasief pestverhaal in de lijn van Halsbandparkiet of Canadese gans? Hoewel de meningen enigszins verdeeld zijn, wordt aangenomen dat deze soorten een negatieve ecologische impact uitoefenen op hun omgeving. Ook deze uitheemse soorten zijn destijds ontstaan uit zeer kleine ontsnapte populaties. Is voorkomen beter dan genezen en is snel ingrijpen bij de Gewone kookaburra dus aangewezen?

Het wettelijk plaatje is duidelijk: het Natuurdecreet van 21 oktober 1997 voorziet in artikel 51, §3 alvast de mogelijkheid voor de Vlaamse regering om het uitzetten van niet-inheemse diersoorten te regelen of te verbieden. Door het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 1993 betreffende de introductie in de natuur van niet-inheemse diersoorten was deze mogelijkheid voorheen reeds ingevuld. Dit Besluit verbiedt in beginsel dat niet-inheemse diersoorten met opzet in de vrije natuur in Vlaanderen worden geïntroduceerd. Van dit verbod kan worden afgeweken door middel van een uitzonderlijke vergunning. Naast een principieel introductieverbod biedt het Besluit tevens aan de bevoegde minister de mogelijkheid om maatregelen te nemen met het oog op het verwijderen of het bestrijden van niet-inheemse diersoorten die in het wild voorkomen (De Pue et al., 2008).

Ook de Europese wetgeving raakt het aspect van niet-inheemse soorten aan. Richtlijn 79/409/EEG van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (beter bekend als de Vogelrichtlijn) legt aan de EU-lidstaten op om er op toe te zien dat de eventuele introductie van vogelsoorten die niet natuurlijk in het wild voorkomen op het Europese grondgebied van de lidstaten geen enkele schade toebrengen aan de plaatselijke fauna en flora. Andere internationale wetten behandelen deze problematiek eveneens, al hebben ze niet allemaal een bindende werking ten aanzien van de staten die volgende verdragen ratificeerden: het Verdrag inzake biologische diversiteit (Rio de Janeiro, 1992), het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten in hun natuurlijk milieu in Europa (Bern, 1979), het Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten (Bonn, 1979) en de Overeenkomst voor de bescherming van Afrikaans-Euraziatisch migrerende watervogels (AEWA, Den Haag, 1995).

In het jongste natuurrapport (NARA) uit 2007 wordt aandacht besteed aan het voorkomen van uitheemse soorten in het wild, waaronder vogels. Het blijkt dat een aantal niet-inheemse vogelsoorten inmiddels behoorlijk talrijk is geworden, maar dat de aanvankelijke sterke en exponentiële toename de laatste jaren voor de meeste soorten is afgevlakt (De Bruyn et al. 2007). Tijdens het veldwerk voor de Vlaamse broedvogelatlas werden in totaal 13 niet-inheemse soorten als broedvogel vastgesteld in Vlaanderen (Vermeersch et al. 2004). Gewone kookaburra is een nieuwe 'aanwinst' aan dit lijstje.

kookaburra familie *foto: Bernard Van Elegem*

De hoofdlijnen van het Vlaamse milieubeleid worden vastgelegd in een vijfjaarlijks milieubeleidsplan, het zogenaamde MINA-plan. Het MINA-plan 3 - dat loopt tot 2010 - heeft geen concrete plandoelstellingen aangaande de bestrijding van uitheemse soorten. De visie inzake geïntroduceerde soorten vermeldt alleen dat gepaste maatregelen en speciale acties nodig zijn voor de controle van expansieve soorten. De effectieve bestrijding van uitheemse soorten gebeurt ad hoc, meestal pas wanneer economische schade blijkt (De Bruyn et al., 2007). Er zijn geen criteria opgesteld om prioritair te bestrijden soorten te selecteren. Het Belgisch forum 'invasieve uitheemse soorten in België' heeft wel een protocol opgesteld voor de classificatie van uitheemse soorten (Branquart E., 2007). Gebaseerd op vier criteria (dispersiepotentieel, kolonisatie van habitats met een hoog beschermingsstatuut, impact

op inheemse soorten en impact op het functioneren van ecosystemen) worden soorten geclassificeerd in drie categorieën. Dit protocol biedt overheden de kans prioriteiten te leggen in de preventie en bestrijding van planten en dieren. Momenteel zijn 70 uitheemse taxa volgens dit protocol geclassificeerd. Voor de Gewone kookaburra werd vooralsnog geen risicoanalyse opgesteld; de soort werd immers nog maar pas in ons land in het wild vastgesteld.

Er werd contact opgenomen met Sarah Legge. Legge doctoreerde op Gewone kookaburra (Legge S.M., 1999) en werkt als National Conservation and Science Manager voor de Australian Wildlife Conservancy. In haar advies stelt Legge dat de soort een groot adaptatievermogen vertoont. Hoewel moeilijk te voorspellen, mag worden vermoed dat de soort zal concurreren met andere holenbroeders om aan een geschikte nestholte te geraken (Legge S., in litt.). Vanuit dit standpunt kan maar best omzichtig worden omgesprongen met het broedgeval in Zingem. Haar advies: 'As fond of them as I am, I'd still be getting rid of them'.

Gelet op het wettelijke en beleidsmatige kader, evenals de aandacht op het internationale niveau voor niet-inheemse soorten die een bedreiging (kunnen) vormen voor de inheemse biodiversiteit, lijkt het aangewezen om waakzaam te zijn m.b.t. het wilde voorkomen van de Gewone kookaburra in Vlaanderen. Gezien de ervaring met bv. Canadese Gans en Halsbandparkiet, en het advies uit Australië indachtig, leek het aangewezen om actie te ondernemen en de vrij rondvliegende kookaburras uit de Vlaamse natuur te verwijderen.

De eigenaar van de kookaburra's werd door de bevoegde ambtenaar van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) gecontacteerd met de vraag om de vogels weg te vangen en opnieuw te kooien. Aangezien de vier ijsvogels bijna dagelijks naar de omgeving van de kooien terugkwamen omdat ze er door de eigenaar werden bijgevoederd met ééndagskuikens, leek dit een haalbare taak. In maart 2009 konden het adulte mannetje en het adulte wijfje worden gevangen en werden ze ondergebracht in een ruime buitenkooi. De jonge vogels bleken schuwer en konden vooralsnog niet worden gekooid maar door de eigenaar zal worden gepoogd ook deze exemplaren opnieuw in gevangenschap onder te brengen. Waarschijnlijk zal dit wel lukken aangezien één jong (vermoedelijk een mannetje) bijna dagelijks naar de kooi van het ouderpaar komt om hen te voederen met zelf gevangen muizen. Het tweede jong werd sinds begin april niet meer opgemerkt. Mogelijk werd dit exemplaar op 18 april opgemerkt op een elektriciteitsdraad in Kain, deelgemeente van Doornik (Henegouwen) (Leclercq J. - A., in litt.).

Dankwoord

Dank aan Bart Heirweg die alle gegevens aanleverde die werden ingevoerd in de databank van Vlaamse Ardennen *plus*. Paul Vandenbulcke, Filip Verbelen en Bernard Van Elegem stelden foto's ter beschikking. Jacques André Leclercq gaf meer details over de waarneming in Kain en Steven De Saeger stelde gegevens ter beschikking over de waarnemingen in Vlimmeren. Leo Janssen bezorgde een aantal referenties. Sarah Legge gaf advies over de mogelijk negatieve impact van deze exoot op inheemse ecosystemen. Wouter Faveyts nam een eerste versie kritisch door en vulde het wetgevend deel in belangrijke mate aan. Fons Lievens (Aviornis), Jean Dirckx (KBOF) en Claude Delercq (AOB) konden vanuit het voilièrehoudersmilieu geen cijfermateriaal ter beschikking stellen over het aantal Gewone kookaburras dat in België wordt gehouden. Jan Pappens nam contact op met de eigenaar en duidde waarom ANB ervoor opteerde om de vogels te laten wegvangen.

Een volledige danklijst en een uitgebreide literatuurlijst zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de auteur en de redactie.

We delen in in de rouw van

Bernardine Harinck, echtgenote, kinderen en familie van Edgar Snauwaert (°22 februari 1932). Edgar overleed thuis te Wortegem op 3 april 2009. Hij was lange tijd actief in de Wielewaal als conservator van het OSC Oud- Moregembos en in de werking van de afdeling. Hij ondersteunde met zijn logistieke steun en zijn illustraties talrijke evenementen, waaronder het congres in Oudenaarde. De natuurbelevings- en beschermingsgedachte was hem en ook zijn kinderen dierbaar.

Erna Delepierre, echtgenote, kinderen en familie van Daniël Packet (°19 juni 1940 te Esen). Daniël overleed thuis te Zulte op 25 mei 2009. Hij was binnen de vereniging tot op het einde van zijn leven een dragende kracht van een belangrijke deel van onze werking. We verwijzen daarvoor naar de tekst op blz. 12.

De familie van de Heer Lieven Coorevits, Regenbooglaan, 5, te Deinze, geboren op 31/08/47 en overleden 14/05/09.

Jaarlijks zomerfeest in de Zeverenbeekvallei op 29-08-09

Inhuldiging knuppelpad te Wontergem - Deinze

Het heeft wat voeten in de aarde gehad maar eindelijk wordt in het reservaat Zeverenbeekvallei te Wontergem op 29-08-2009 het knuppelpad officieel ingewandeld. Met dit stuk wandelpad wordt een 'doorsteek' die tientallen jaren geleden verdween, weer geopend en kan je de unieke vallei in de deelgebieden Dender en Vondelmeers bezoeken. Het natuurreservaat is inmiddels ook meer dan 50 ha groot en een gevestigde waarde in Vlaanderen. Het pad en verschillende andere grote inrichtingswerken werden door de terreinploeg van Natuurpunt en met de financiële steun van het Agentschap voor Natuur en Bos en de stad Deinze gefinancierd en gerealiseerd.

In aanwezigheid van het college van burgemeester en schepenen van Deinze starten we om 17 uur aan de kerk van Wontergem met de inwandeling. **Aansluitend is er om 19 uur een receptie in zaal Ter Donck, Terdonckstraat te Wontergem, om 20 uur gevolgd door een pizzamaaltijd met 3 soorten pizza.**

Inschrijven voor de avond kan door het storten van 13 EUR p.p. (6 EUR voor kinderen onder de 12 jaar) op rekening 860-1069783-49 van 'Werkgroep Zeverenbeekvallei'.

Info bij Ann en Geert: ann.doutreloigne@telenet.be.

Het knuppelpad *foto: Rik Desmet*

3 7de jaargang nr. 3 juli-augustus-september 2009
afgiftekantoor Gent X - erkenning P203773

België-Belgique
PB
GENT X
3/0450

Meander

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
v.u. A. Benoot - Y. Moerman Gampelaeredreef 67 9800 Deinze tel. 09/386.38.95

Cursus Natuurgids in Zottegem

Wil je inzicht verwerven in de natuur en in staat zijn dit inzicht aan anderen door te geven? De cursus natuurgids leert je de natuur te herkennen, te begrijpen en te vertalen. Van deelnemers wordt een minimale voorkennis verwacht. Het volgen van de **cursus natuur-inzicht** kan hierbij helpen. De cursus start op zaterdag 19 september 2009. Gedurende het volledige schooljaar is er ongeveer om de twee weken een volledige zaterdag les. De helft bestaat uit theorie, voor de andere helft trekken we op excursie.

Meer info en inschijvingen:

www.c-v-n.be of pieter.blonde@c-v-n.be, tel: 055/33 54 49.

Deze cursus komt er door een samenwerking tussen CVN, Natuurpunt, VZW De Pastorie, Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen en De Kaaihoeve.

Nieuwe natuurgidsen in Deinze. Ben jij er volgende keer ook bij? foto: Eddy Vervynck.